

Maakuntahallitus

Aika 27.09.2021 klo 08:30 -

Paikka Microsoft Teams -kokous

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
107	Kokouksen järjestäytyminen	3
108	Uusimaa-ohjelma 2022-2025:n ja ympäristöselostuksen valmistelu (valtuustolle)	4
109	Uusimaa-ohjelma 2022-2025:n ja ympäristöselostuksen luonnosten asettaminen nähtäville	6
110	Uudenmaan liiton luottamushenkilöiden palkkiosäännön tarkistaminen (valtuustolle)	8
111	Etelä-Suomen maakunnan liittojen välinen koordinaatiosopimus välittävän toimielimen ja eräiden muiden tehtävien hoidosta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakaudella 2021-2027	10
112	Lausunto Espoon kaupungille Uudenmaan ELY-keskuksen antamaan oikaisukehotukseen, Espoon valtuuston pohjois- ja keskiosien yleiskaavapäätöksestä	12
113	Lausunto Nurmijärven kirkonkylän osayleiskaavaehdotuksesta	17
114	Lausunto Mäntsälän koko kunnan 2050 yleiskaavaluonnoksesta	22
115	Vaalien valmistelutoimikunta: varajäsenmuutos	34
116	Uudenmaan sitoutumattomat ry:n oikaisuvaatimus koskien yhdistyksen ehdokaslistojen yhdistelmien äänimäärien käsittelyä ylikunnallisten luottamuselinpaikkojen valintojen valmistelussa	36
117	Boosting innovative Entrepreneurial Ecosystem in Regions for young entrepreneurs (iEER) -jatkohankkeen perustaminen	39
118	Bridging Competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions (BRIDGES) -jatkohankkeen perustaminen	41
119	AKKE Teemaverkoston Tekninen tuki -projektin perustaminen	43
120	Alueiden Kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) - rahoituspäätös; SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa -teemaverkosto; Kuntaliitto	45
121	Uudenmaan kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (UKKE) -rahoituspäätös; AKKE Teemaverkoston Tekninen tuki; Uudenmaan liitto	48
122	Johtajien antamat lausunnot	50
123	Kokousaikataulu tiedoksi	51

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	
Läsnä	Hopsu Inka	Jäsen	
	Ihanus Jukka	Jäsen	ilmoittanut esteestä
	Juurikkala Timo	I varapuheenjohtaja	
	Karhuvaara Arja	Jäsen	
	Kiljunen Kimmo	Jäsen	ilmoittanut esteestä
	Launiala Mimmi	Jäsen	
	Liljestrand Tom	Jäsen	
	Lompola Kirsi	II varapuheenjohtaja	
	Markkula Markku	Puheenjohtaja	
	Meri Otto	Jäsen	
	Pahlman Irma	Jäsen	
	Rissanen Laura	Jäsen	
	Salonen Pasi	Jäsen	
	Taipale Kaarin	Jäsen	
	Vesikansa Sanna	Jäsen	
	Adlercreutz Anders	Varajäsen, strateginen kokous	
	Ilonen Jarkko	Varajäsen, strateginen kokous	
	Räsänen Joonas	Varajäsen, strateginen kokous	
	Valtonen Mikko	Varajäsen, strateginen kokous	
	Holopainen Mari	Maakuntavaltuuston pj	
	Luhtanen Leena	Maakuntavaltuuston I vpj	
	Muurinen Seija	Maakuntavaltuuston II vpj	
Muu	Savolainen Ossi	Esittelijä	
	Eskelinen Juha	Aluekehittämisen vastuualueen johtaja	
	Autioniemi Paula	Aluesuunnittelun vastuualueen johtaja	
	Kanerva Inka	Viestintäjohtaja	
	Tikkanen Inka	Hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Elo Seija	Viestintäpäällikkö	

Maakuntahallitus

27.09.2021

107

Kokouksen järjestäytyminen

Maakuntahallitus 27.09.2021

Päätösehdotus

Maakuntahallitus

- päättää todeta kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi,
- toteaa, että kyseessä on maakuntavaltuuston 29.8.2017 § 23 hyväksymän perussopimuksen soveltamisohjeen mukainen strategisesti merkittävä kokous, johon on kutsuttu puhe- ja läsnäolo-oikeudella kehyskuntia edustavat varajäsenet,
- valitsee kaksi pöytäkirjan tarkastajaa (Irma Pahlman, Pasi Salonen).

Päätös

Maakuntahallitus

27.09.2021

108**Uusimaa-ohjelma 2022-2025:n ja ympäristöselostuksen valmistelu (valtuustolle)**

Maakuntahallitus 27.09.2021

92/07.00.00.00/2021

Tiivistelmä

Uusimaa-ohjelma 2022-2025 on maakuntaohjelma, joka sisältää kehittämisen painopisteet ja tavoitteet vuosille 2022-2025 sekä vision vuoteen 2030. Ohjelmassa kuvataan sen toteuttamisen välineet, eli potentiaaliset rahoitusohjelmat sekä toteuttamisen seuranta ja mittarit. Ohjelman lisäksi on laadittu sen vaikutuksia arvioiva ympäristöselostus.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää viedä Uusimaa-ohjelma 2022-2025:n ja ympäristöselostuksen valmistelutilanteen tiedoksi valtuustolle.

Selostus

Uusimaa-ohjelma 2022–2025 on maakuntaohjelma, joka sisältää maakunnan vision vuoteen 2030, kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2022–2025. Ohjelmaa on työstetty useissa työpajoissa Uudenmaan liiton keskeisten kumppaneiden, eli Uudenmaan ELY-keskuksen, kuntien, koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä järjestöjen kanssa. Valmistelussa on huomioitu keskeiset kehittämissuunnitelmat ja strategiat globaalilta tasolta kuntatasolle. Ohjelma tukee YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista Uudellamaalla ja ohjelman laatimisessa on otettu huomioon Uudenmaan kuntien strategiat ja niiden tavoitteet.

Uusimaa-ohjelma 2022–2025 sisältää myös keskeisten muutosvoimien kuvauksen sekä tiiviin tilastokatsauksen maakunnasta perustana kehittämisen painopisteille ja tavoitteille.

Ohjelman visio vuodelle 2030 on ”Reilusti edellä”. Se tarkoittaa, että vuonna 2030 Uusimaa on reilusti edellä:

- ilmastonmuutoksen hillinnässä. Tavoitteemme on olla hiilineutraali maakunta vuonna 2030.
- taloudellisessa kilpailukyvyssä. Tavoitteemme on nostaa Uudenmaan TKI-menojen osuus 5 prosenttiin maakunnan bruttokansantuotteesta.
- hyvinvoinnissa. Tavoitteenamme on saavuttaa Uudellamaalla 80 prosentin työllisyysaste vuoden 2030 loppuun mennessä.

Ohjelman painopisteet ovat: Ympäristöviisas Uusimaa, Menestyvä Uusimaa ja Onnellisten Uusimaa. Jokaisessa painopisteessä on kolme tavoitetta, joita toteutetaan toimenpidekokonaisuuksien avulla.

Ohjelmassa kuvataan sen toteuttamisen välineet, eli potentiaaliset rahoitusohjelmat sekä toteuttamisen seuranta ja mittarit. Ohjelma sisältää myös tiivistelmän erillisestä, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaa käsittelevästä älykkään erikoistumisen strategiasta.

Uusimaa-ohjelman ympäristövaikutuksia on arvioitu erillisessä ympäristöselostuksessa, jonka yhteenveto on ohjelman liitteenä.

Asian tausta

Maakuntaohjelman laadinnassa noudatetaan lakia alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä työ- ja elinkeinoministeriön ohjeita. Maakuntaohjelman ympäristöarviointi tehdään SOVA-lain (laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, 200/2005) mukaisesti.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- esittää maakuntavaltuustolle, että valtuusto merkitsee tiedoksi Uusimaa-ohjelma 2022–2025:n ja ympäristöselostuksen valmistelutilanteen.
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Rosa Tuomi

Maakuntahallitus

27.09.2021

109**Uusimaa-ohjelma 2022-2025:n ja ympäristöselostuksen luonnosten asettaminen nähtäville**

Maakuntahallitus 27.09.2021

92/07.00.00.00/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään päätettäväksi, että se asettaa Uusimaa-ohjelma 2022-2025:n ja ympäristöselostuksen luonnokset nähtäville lausuntoja varten.

Uusimaa-ohjelma 2022-2025 on maakuntaohjelma, joka sisältää kehittämisen painopisteet ja tavoitteet vuosille 2022-2025 sekä vision vuoteen 2030. Ohjelmassa kuvataan sen toteuttamisen välineet, eli potentiaaliset rahoitusohjelmat sekä toteuttamisen seuranta ja mittarit. Ohjelman lisäksi on laadittu sen vaikutuksia arvioiva ympäristöselostus.

Selostus

Uusimaa-ohjelma 2022–2025 on maakuntaohjelma, joka sisältää maakunnan vision vuoteen 2030, kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2022–2025. Ohjelmaa on työstetty useissa työpajoissa Uudenmaan liiton keskeisten kumppaneiden, eli Uudenmaan ELY-keskuksen, kuntien, koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä järjestöjen kanssa. Valmistelussa on huomioitu keskeiset kehittämissinjaukset ja strategiat globaalilta tasolta kuntatasolle. Ohjelma tukee YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista Uudellamaalla ja ohjelman laatimisessa on otettu huomioon Uudenmaan kuntien strategiat ja niiden tavoitteet.

Uusimaa-ohjelma 2022–2025 sisältää myös keskeisten muutosvoimien kuvauksen sekä tiiviin tilastokatsauksen maakunnasta perustana kehittämisen painopisteille ja tavoitteille.

Ohjelman visio vuodelle 2030 on ”Reilusti edellä”. Se tarkoittaa, että vuonna 2030 Uusimaa on reilusti edellä:

- ilmastonmuutoksen hillinnässä. Tavoitteemme on olla hiilineutraali maakunta vuonna 2030.
- taloudellisessa kilpailukyvyssä. Tavoitteemme on nostaa Uudenmaan TKI-menojen osuus 5 prosenttiin maakunnan bruttokansantuotteesta.
- hyvinvoinnissa. Tavoitteenamme on saavuttaa Uudellamaalla 80 prosentin työllisyysaste vuoden 2030 loppuun mennessä.

Ohjelman painopisteet ovat: Ympäristöviisas Uusimaa, Menestyvä Uusimaa ja Onnellisten Uusimaa. Jokaisessa painopisteessä on kolme tavoitetta, joita toteutetaan toimenpidekokonaisuuksien avulla.

Ohjelmassa kuvataan sen toteuttamisen välineet, eli potentiaaliset rahoitusohjelmat sekä toteuttamisen seuranta ja mittarit. Ohjelma sisältää

myös tiivistelmän erillisestä, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa käsittelevästä älykkään erikoistumisen strategiasta.

Uusimaa-ohjelman ympäristövaikutuksia on arvioitu erillisessä SOVA-lain mukaisessa ympäristöselostuksessa. Uusimaa-ohjelman vaikutuksia on arvioitu suhteessa ihmisiin, elinoloihin ja viihtyvyyteen, luonnonoloihin ja -varoihin, ilmaan ja ilmastoon, luonnon monimuotoisuuteen, aluerakenteeseen, maisemaan ja rakennettuun ympäristöön sekä liikkumiseen ja talouteen.

Asian tausta

Maakuntaohjelman laadinnassa noudatetaan lakia alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä työ- ja elinkeinoministeriön ohjeita. Maakuntaohjelman ympäristöarviointi tehdään SOVA-lain (laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, 200/2005) mukaisesti.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää asettaa Uusimaa-ohjelma 2022-2025:n ja ympäristöselostuksen luonnokset nähtäville ja lausuntoja varten 30 päivän ajaksi.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Rosa Tuomi

Liitteet

Liite [1]
Liite [2]

Uusimaa-ohjelman luonnos 2022-2025
Ympäristöselostus

Maakuntahallitus

27.09.2021

110**Uudenmaan liiton luottamushenkilöiden palkkiosäännön tarkistaminen (valtuustolle)**

Maakuntahallitus 27.09.2021

839/00.01.01/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitus päättää esittää maakuntavaltuustolle, että se päättää tarkistaa Uudenmaan liiton palkkiosääntöä 1.1.2022 alkaen. Puheenjohtajiston vuosipalkkioihin esitetään tasokorotusta sekä kaikkiin kokouspalkkioihin elinkustannusindeksiin sidottua korotusta. Jatkossa elinkustannusindeksin mukainen korotus esitetään tehtäväksi vuosittain kaikille palkkioille.

Selostus

Maakuntavaltuusto on päättänyt palkkiosäännön tarkistamisesta edellisen kerran 12.6.2018 § 20. Asian käsittelyn yhteydessä maakuntavaltuusto hyväksyi toimenpideoitteen maakuntahallitukselle, joka kuului: "Tulevaisuudessa maakuntavaltuusto tekee päätöksiä luottamushenkilöiden palkkioista valtuustokauden lopulla siten, että ne koskevat aina seuraavaa valtuustokautta. Jatkossa on harkittava palkkiotason sitomista esimerkiksi ansiotasoindeksiin."

Maakuntahallitus käsitteli toimenpideoitteen kokouksessaan 17.12.2018 § 212 ja teki periaatepäätöksen, että jatkossa se tekee esityksiä luottamushenkilöiden palkkioihin ainoastaan seuraavaa valtuustokautta koskien. Siten nykyiset luottamushenkilöt eivät ole päättämässä omasta palkkiotasostaan, mikä on omiaan vahvistamaan yleisön luottamusta liiton toimintaan. Samassa yhteydessä maakuntahallitus linjasi, että palkkioiden taso on syytä sitoa elinkustannusindeksiin, jonka perusteella palkkioita korotetaan automaattisesti kunkin kalenterivuoden alusta lukien.

Palkkioiden korottaminen nousi esiin maakuntahallituksen kokouksessa 14.6.2021 Uudenmaan liiton toimielintyöskentelyn kehittämistä käsiteltäessä. Maakuntahallitus antoi liiton toimistolle tehtäväksi valmistella palkkiosäännön tarkistamisen maakuntavaltuuston päätettäväksi. Jotta maakuntavaltuuston edellä mainitun toimenpideoitteen mukainen käytäntö tulisi noudatetuksi mahdollisuuksien rajoissa, tekee nykyinen hallitus esityksen palkkiosäännön tarkistamisesta 1.8.2021 alkaneen kunnallisvaalikauden mukaisen maakuntavaltuuston päätettäväksi. Edellisen maakuntavaltuuston viimeinen kokous oli 25.5.2021 ja koska asia tuli esille vasta maakuntahallituksen kesäkuun kokouksessa, ei sitä ehditty valmistella maakuntavaltuuston päätöksentekoon.

Tulevalla valtuustokaudella Uudenmaan liiton toimielinten toimintaa on tarkoitus kehittää muun muassa perustamalla maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen puheenjohtajiston työvaliokunta. Työvaliokunnan tehtävänä on muun muassa valmistella maakuntavaltuuston seminaarikokouksia, joita järjestettäisiin noin kaksi kalenterivuodessa. Työmäärän lisääntymisen vuoksi maakuntavaltuuston ja

maakuntahallituksen puheenjohtajien vuosipalkkioihin esitetään tasokorotusta.

Kokouspalkkioihin esitetään elinkustannusindeksiin sidottua korotusta. Viimeisin julkaistu elinkustannusindeksi on heinäkuulta 2021 (pisteluku = 2015). Palkkioiden korotus lasketaan vertaamalla viimeisintä julkaistua pistelukua vuoden 2018 elokuun pistelukuun (=1951). Nykyinen palkkiosääntö tuli voimaan 1.8.2018 alkaen.

Esityksen mukaiset korotetut uudet palkkio ovat:

tehtävä	vanha palkkio	uusi palkkio
maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan puheenjohtaja; kokous	200 €	207 €
maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan jäsen; kokous	160 €	165 €
maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen jaoston tai toimikunnan puheenjohtaja; kokous	170 €	176 €
maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen jaoston tai toimikunnan jäsen; kokous	115 €	119 €
Maakuntavaltuuston puheenjohtaja; vuosipalkkio	2 650 €	3 565 €
Maakuntahallituksen puheenjohtaja; vuosipalkkio	5 175 €	8 000 €
Maakuntavaltuuston varapuheenjohtajat; vuosipalkkio	1 380 €	1 810 €
Maakuntahallituksen varapuheenjohtajat; vuosipalkkio	2 650 €	4 000 €
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja; vuosipalkkio	1 725 €	1 782 €

Vuoden 2021 talousarviossa luottamushenkilöpalkkioihin on varattu 203 000 €. Tähän summaan verrattuna elinkustannusindeksin mukainen korotus vuositason olisi 6 660 €.

Palkkiosääntöön ehdotetaan myös muutettavaksi, että jatkossa ansionmenetyskorvauksia maksetaan kerran kuussa nykyisen kvartaaleittain tapahtuvan maksatuksen asemesta.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää esittää maakuntavaltuustolle, että

- se päättää tarkistaa Uudenmaan liiton palkkiosääntöä 1.1.2022 alkaen liitteen mukaisesti
- jatkossa palkkioita korotetaan vuosittain kunkin tammikuun elinkustannusindeksin pisteluvun mukaisesti (vertauslukuna käytetään elokuun 2018 pistelukua).

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen
Asiantuntija Liisa Setälä

Liitteet

Liite [3]

Palkkiosääntö 1.1.2022 lähtien

Maakuntahallitus

27.09.2021

111

Etelä-Suomen maakunnan liittojen välinen koordinaatiosopimus välittävän toimielimen ja eräiden muiden tehtävien hoidosta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakaudella 2021-2027

Maakuntahallitus 27.09.2021
826/07.00.01.04/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallituksen esitetään päätettäväksi yhteistyösopimuksen solmimista Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakuntien liittojen kanssa EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021-2027 välittävän toimielimen tehtävien kokoamiseksi Uudenmaan liittoon. Tehtävien koonti Uudenmaan liittoon perustuu lainsäädäntöön. Sopimuksessa sovitaan osapuolten tehtävistä ja vastuista toiminnan käytännön toteuttamista varten.

Selostus

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021-2027 toimeenpano käynnistyy Suomessa 1.11.2021, jolloin Uudistuva ja osaava Suomi - ohjelman toteutus Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osalta alkaa. Maakuntien liitot toimivat Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen välittävänä toimielimenä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) nojalla. Lain toimeenpanoasetuksen 5 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriö hallintoviranomaisena kokoaa asetuksen 4 §:ssä tarkoitetut maakuntien liittojen tehtävät Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen tehtävien osalta Uudenmaan liittoon. Tehtävien hoitamista varten liittojen välille on tarpeen solmia asiaa koskeva sopimus.

Uudenmaan liiton hallintosäännön 16 § mukaan maakuntahallitus päättää maakunnan liittojen välisestä yhteistyöstä EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa koskevien tehtävien osalta. Maakuntahallitukselle esitetään liitteenä olevan sopimuksen hyväksymistä ja maakuntajohtajan valtuuttamista sen allekirjoittamiseen sekä tekemään siihen työ- ja elinkeinoministeriön mahdollisesti edellyttämiä tai muita välttämättömiä tarkistuksia.

Sopimuksen pohjalta Uudenmaan liitto toimii koordinoivana maakunnan liittona ja sinne kootaan toimeenpanoasetuksessa määritellyt tehtävät *Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman* osalta Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakunnan liitoista (ns. käsittelevät liitot). Koordinoivana liittona Uudenmaan liitto vastaa alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen laillisuus- ja ohjelmanmukaisuusharkinnasta. Käsittelevä liitto vastaa tarkoituksenmukaisuusharkinnasta. Koordinoiva liitto toimii hanketta koskevien päätösten esittelijänä ja ratkaisijana kaikissa päätöstyypeissä. Rahoituspäätösten valmistelu tapahtuu käsittelevässä liitossa. Maksatus- ja jatkotoimenpidepäätösten valmistelu-, esittely- ja ratkaisuvastuu on Uudenmaan liitolla. Ekosysteemisopimuksia koskevan EAKR-rahoituksen

osalta Uudenmaan liitto vastaa kokonaisuudessaan välittävän toimielimen tehtävistä Lahden, Turun ja pääkaupunkiseudun ekosysteemisopimuksissa.

Asian tausta

Alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (13.8.2021/756) 18 § nojalla maakuntien liitot voivat sopia tehtävien kokoamisesta tai muusta yhteistyöstä asioissa, joissa se on tämän lain ja rahoituslain (13.8.2021/757) asettamien tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarpeellista.

Uudenmaan liiton hallintosäännön 16 § mukaan maakuntahallitus päättää muiden maakunnan liittojen kanssa yhteistoiminnassa hoidettavista asioista ja muusta maakunnan liittojen välisestä yhteistyöstä EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa koskeviin tehtäviin liittyen. Lisäksi se tekee Uudenmaan liiton puolesta sopimukset. Maakuntahallitus voi siirtää sitä koskevaa toimivaltaansa edelleen maakuntajohtajalle.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää yllä selostusosassa mainituin perusteluin

- solmia Etelä- Suomen maakuntien liittojen kanssa sopimuksen välittävän toimielimen ja eräiden muiden tehtävien hoidosta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakaudella 2021-2027
- valtuuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tekemään siihen työ- ja elinkeinoministeriön edellyttämiä tai muita välttämättömiä tarkistuksia

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Tiina Huotari, Tero Suursalmi

Liitteet

Liite [4]

Koordinaatiosopimus 2021-2027

Maakuntahallitus

27.09.2021

112

Lausunto Espoon kaupungille Uudenmaan ELY-keskuksen antamaan oikaisukehotukseen, Espoon valtuuston pohjois- ja keskiosien yleiskaavapäätöksestä

Maakuntahallitus 27.09.2021
829/06.02.00/2021

Tiivistelmä

Espoon kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan 7.6.2021. Uudenmaan ELY-keskus on hakenut oikaisua Espoon kaupunginvaltuuston päätökseen. ELY-keskus on oikaisukehotuksessaan nostanut esiin muun muassa Histan asemanseudun toteuttamista koskevan ajoitusmääräyksen sekä kaava-alueen rajaamisen Histassa. Espoon kaupunki pyytää Uudenmaan liitolta näkemystä voimassa olevan maakuntakaavan sekä täytäntöönpanokiellossa olevan Uusimaa 2050 -kaavan tulkinnasta, joihin oikaisukehotuksessa viitataan Histan ajoitusmääräyksen ja kaava-alueen rajaamisen osalta. Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että uusia asemanseutuja pitää olla mahdollista ja tuleekin kaavoittaa ja suunnitella jo ennakkoon, ennen kuin päätös radan tai aseman toteuttamisesta tehdään. Alueen yksityiskohtaisempi kaavoittaminen on mahdollista, kunhan huolehditaan, että aluetta suunnitellaan raideliikenteeseen tukeutuvana taajamana ja että vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksen ehto alueen toteuttamisesta siirtyy kuntakaavoihin.

Uudenmaan liitto katsoo, että:

- Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa tarkentunut Histan asemanseudun rajaaminen on perusteltu ja huomioi maakuntakaavatyössä tuotetun tuoreimman tiedon.
- Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa tarkentunut Histan asemanseudun ajoitusmääräys on perusteltu ja molempien maakuntakaavojen, sekä voimassa olevan että vielä täytäntöönpanokiellossa olevan Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuuden mukainen.

Asian vireilletulo

Espoon kaupunki pyytää Uudenmaan liitolta lausuntoa Uudenmaan ELY-keskuksen antamaan oikaisukehotukseen, Espoon valtuuston pohjois- ja keskiosien yleiskaavapäätöksestä 1.10.2021 mennessä. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan ehdotuksesta Uudenmaan liitto on antanut maakuntahallituksen lausunnon 16.11.2020.

Asian taustat

Espoon kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan 7.6.2021, 77 §. Uudenmaan ELY-keskus on hakenut maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 195 §:n säännökset huomioon ottaen oikaisua Espoon kaupunginvaltuuston päätökseen. ELY-keskus on oikaisukehotuksessaan nostanut esiin muun muassa Histan

asemaseudun toteuttamista koskevan ajoitusmääräyksen sekä kaava-alueen rajaamisen Histassa. Suora linkki [oikaisukehotukseen](#).

Espoon kaupunki pyytää Uudenmaan liitolta näkemystä voimassa olevasta maakuntakaavasta sekä vireillä olevasta Uusimaa 2050 -kaavasta, joihin oikaisukehotuksessa viitataan **Histan ajoitusmääräyksen ja kaava-alueen rajaamisen yhteydessä**.

Linkki kaava-aineistoon Espoon kotisivulla:

<https://www.espoo.fi/fi/hankkeet/espoo-pohjois-ja-keskiosien-yleiskaava>.

Maakuntakaavatilanne

Uudenmaan liitto on laatinut Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden, joka koostuu Helsingin seudun, Itä- ja Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavoista. Espoo kuuluu Helsingin seutuun, joten Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan tullessa voimaan se ohjaa kunnan yleiskaavoitusta.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaava on hyväksytty Uudenmaan maakuntavaltuustossa 25.8.2020. Uudenmaan maakuntahallitus päätti hyväksyä Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan voimaantulon 7.12.2020 pidetyssä kokouksessa. Kaavasta tehtyjen valitusten vuoksi Helsingin hallinto-oikeus on määrännyt välipäätöksillään 22.1.2021 Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja muut Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat seutujen kaavat täytäntöönpanokieltoon. Siksi voimassa olevat maakuntakaavat ohjaavat toistaiseksi yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja muuta viranomais toimintaa. Samat maakuntakaavat ovat olleet voimassa myös osayleiskaavan ollessa ehdotusvaiheessa sekä Espoon valtuuston hyväksyessä osayleiskaavan.

Ehdotus lausunnoksi

Yleistä

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaava on kaavatasoista yleispiirteisistä ja yleispiirteisyys koskee sekä kaavan sisältöä, esitystapaa että tulkintaa. Maakuntakaavan aluerajauksia ei tule tulkita sellaisenaan, vaan niitä on tarkennettava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Koska Helsingin seudun vaihemaakuntakaava on toistaiseksi täytäntöönpanokiellossa, peilataan lausunnossamme kaavaratkaisua pääosin voimassaoleviin maakuntakaavoihin. Lausuntopyynnön rajauksen takia tässä lausunnossa keskitytään vain Histan alueeseen Valtatie 1:n pohjoispuolella.

Uudenmaan liitto pitää Espoo- Salo-oikorataa eli nk. ESA-rataa, erityisesti radan lähiliikennettä ja sitä tukevia asemanseutuja tärkeinä koko maakunnan kehityksen kannalta. Nämä on ratkaistu ja nostettu tärkeiksi maakuntakaavoissa ja niihin tukeutuvassa Länsi-Uudenmaan hyväksytyssä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Myös Uusimaa-kaava 2050 maakuntakaavatyön yhteydessä tehdyissä selvityksissä on arvioitu, että ESA-radon suunta on merkittävä kasvusuunta, jota tarvitaan viimeistään 2040-luvulla. Kestävän kehityksen kannalta on tärkeää, että seudun kasvu ohjataan joukkoliikenteen kannalta kilpailukykyisille alueille. Pitkällä aikavälillä kestävästi hyvin saavutettavan, kaavoitettavan rakennusmaan niukkuus on merkittävä riski Uudenmaan kehitykselle. Uuden kasvusuunnan suunnittelu on aloitettava hyvissä ajoin,

ja sovittava suunnittelussa yhteen joukkoliikenne ja sitä tukeva maankäyttö. Maakuntakaavassa osoitettujen ratojen ja asemanseutujen suunnittelua ja toteuttamista tulee edistää ja ohjata linjakkaasti samoilla periaatteilla, kunkin alueen omat erityispiirteet huomioiden, kaikkien viranomaisten yhteistyöllä.

Osayleiskaavan periaatteet, alueen kehittämistavoitteet ja kaavaratkaisut ovat pääosin voimassa olevien maakuntakaavojen sekä täytäntöönpanokiellossa olevan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan mukaisia. Myös Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan keskeisiä tuoreimpiin selvityksiin tukeutuvia ratkaisuja sekä uusimpia ESA-radan selvityksiä on sovellettu osayleiskaavaratkaisuun.

Histan asemanseutu, kaava-alueen raja

Histan asemanseutu on osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa laajahkona Raideliikenteeseen tukeutuvana taajamatoimintojen alueena, jolla on lisäksi suppeampi tiivistämISRasteri tulevan aseman kohdalla ja osittain alueen itäreunassa Viheryhteystarpeen ja Maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön merkinnät. Voimassa olevat maakuntakaavan merkinnät mahdollistavat osayleiskaavan raideyhteyden ja Histan asemanseudun. Maakuntakaavassa ei osoiteta raideliikenteen asemia omalla merkinnällään.

Uudemmassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa (osa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuutta) kaavaratkaisun perusajatus ja suunnitteluote poikkeavat voimassa olevien maakuntakaavojen taajamaratkaisuista. Voimassa olevissa kaavoissa käytössä olleiden taajamatoimintojen alueiden aluevarausten osoittamisen sijaan Uusimaa-kaava määrittelee, minkälaisin periaattein mitäkin vyöhykettä tulisi kehittää (MRL 25§).

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Histan asemanseutu on osoitettu Uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke – merkinnällä, joka on rajaukseltaan paljon voimassa olevan maakuntakaavan rajausta suppeampi. Tämä johtuu kaavatyön yhteydessä tuotetusta uudemmasta tiedosta ja käsityksestä, jonka taustalla ovat useat kaavatyön selvitykset, mm. [Liikenteen ja maankäytön vuorovaikutus](#) (Uudenmaan liitto, 2018) ja [Lännen ratakäytävien \(Rantarata ja ESA-rata\) maankäytön tarkastelu ja vaikutusten arviointi](#) (Uudenmaan liitto, 2020). Lisäksi tuleva asemakeskus on osoitettu Keskus-merkinnällä. Myös Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan merkinnät mahdollistavat osayleiskaavan raideyhteyden ja Histan asemanseudun.

Osayleiskaavaan jätetyn asemanseudun laajuus vastaa tuoreen Uusimaa-kaava 2050 -työn yhteydessä tuotettua uusinta tietoa ja käsitystä asemanseudun keskeisimmästä vaikutusalueesta, jonka tulevan maankäytön tulee olla riittävän tehokasta tukeakseen kestävää liikkumista ja siis maankäytön ja joukkoliikenteen (uusi asemanseutu) vuorovaikutusta.

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen alueen rajauksen lähtökohtana on käytetty maakuntakaavan laadinnan aikaisia selvityksiä ja suunnitelmia, jonka takia Histan asemanseudun laajuus on voimassa olevassa maakuntakaavassa uudemman Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan rajausta laajempi.

Uudenmaan liitto katsoo, että Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa tarkentunut Histan asemanseudun raja- ja huomio- ja maakuntakaavatyössä tuotetun tuoreimman tiedon.

Histan asemanseutu, toteuttamista koskeva ajoitusmääräys

Histan asemanseutua koskee voimassa olevassa maakuntakaavassa Raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen alueen määräys, jonka mukaan "Kuntakaavoituksessa alueen maankäyttö on suunniteltava ja mitoitettava raideliikenteen toimintaedellytyksiä suosivaksi. Uuden aseman tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueen maankäytön, uuden raideliikenneyhteyden ja aseman suunnittelu tulee kytkeä toisiinsa. **Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueen toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen.**" Lisäksi aluetta koskee taajamatoimintojen alueen suunnittelumääräys.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Histan asemanseutua koskee Uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke - merkintä, jonka määräyksen mukaan "Uuden raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen maankäyttö sekä uuden tai olevan raideliikenneyhteyden ja aseman suunnittelu tulee kytkeä toisiinsa. Vyöhykkeelle ei tule suunnitella sellaista alueidenkäyttöä, joka estää tai merkittävästi haittaa alueen tulevaa kehittämistä tiiviiksi, monipuolisia toimintoja ja palveluita mahdollistavaksi, raideliikenteeseen tukeutuvaksi taajama-alueeksi. Vyöhykkeellä tulee kiinnittää erityistä huomiota kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin. Vyöhykkeen toteuttaminen voi alkaa jo ennen kuin alueella on asema. **Poikkeuksena ovat Histan ja Lempolan alueet, joiden toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen.** Vyöhykkeen toteuttamisen aikana ennen aseman rakentamista on huolehdittava riittävän palvelutason joukkoliikenteen järjestämisestä alueelle. Vyöhykkeen tarkempi sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa." Lisäksi vyöhykettä koskee taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräys muutoin kuin kaupan osalta.

Uudenmaan liitto katsoo, että ratojen suunnittelu kytkeytyy osaksi maankäytön suunnittelua eli kaavoitusta. Uusia ratoja ei voi toteuttaa, jos niihin ei ole varauduttu kaavoissa. Tämä tulkinta on tuotu selvästi esiin Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan selostuksessa sivuilla 51-52 sekä Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuuden selostuksessa s. 51: "Vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan **raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen alueen toteuttaminen on sidottu radan tai aseman sitovaan päätökseen. Alueen yksityiskohtaisempi kaavoittaminen on mahdollista, kunhan huolehditaan, että aluetta suunnitellaan raideliikenteeseen tukeutuvana taajamana ja että vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksen ehto alueen toteuttamisesta siirtyy kuntakaavoihin. Kuntakaavoituksen edistäminen on välttämätöntä, jotta alueella on toteuttamisvalmius silloin, kun päätös radan tai aseman toteuttamisesta tehdään.** Sitovalla päätöksellä tarkoitetaan joko valtion tai kunnan rahoituspäätöstä rakentamissuunnitelman laatimiseksi tai rakentamisen aloittamiseksi. Päätös voi sisältyä esimerkiksi talousarvioon, valtiontalouden kehyspäätökseen tai muuhun lähivuosien rahoitusohjelmaan. Uusien asemien tai raideyhteyksien rakentamisesta voi päättää myös kunta, jos asema tai raideyhteys on kokonaan kunnan rahoittama, esimerkiksi metroasema tai pikaraitiotie. Ratahankkeen

nimeäminen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan ei ole vielä sitova hankkeen toteuttamisen rahoituspäätös.”

Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että uusia asemanseutuja pitää olla mahdollista ja tuleekin kaavoittaa ja suunnitella jo ennakkoon, ennen kuin päätös radan tai aseman toteuttamisesta tehdään. Alueen yksityiskohtaisempi kaavoittaminen siis jo ennen radan ja aseman sitovaa toteuttamispäätöstä on mahdollista, kunhan huolehditaan, että aluetta suunnitellaan raideliikenteeseen tukeutuvana taajamana ja että vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksen ehto alueen toteuttamisen käynnistämisestä vasta sitovan toteuttamispäätöksen jälkeen siirtyy kuntakaavoihin.

Uudenmaan liitto katsoo, että Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa tarkentunut Histan asemanseudun ajoitusmääräys on perusteltu ja molempien maakuntakaavojen, sekä voimassa olevan että vielä täytäntöönpanokiellossa olevan Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuuden mukainen.

Päätösesitys

Maakuntahallitus päättää

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi
Asiantuntija Ilona Mansikka

Täytäntöönpano:

Päätösote: Espoon kaupunki

Oheismateriaali

POKE lausuntopyyntö oikaisukehotuksesta

Maakuntahallitus

27.09.2021

113

Lausunto Nurmijärven kirkonkylän osayleiskaavaehdotuksesta

Maakuntahallitus 27.09.2021

766/06.02.00/2021

Tiivistelmä

Nurmijärven Kirkonkylän osayleiskaavan tarkoituksena on ratkaista suunnittelualan: Kirkonkylän keskustan ja lähiympäristön kehittämisen suuntaviivat. Tavoitteena on osoittaa uusia asuin- ja työpaikka-alueita taajamasta ja sen läheisyydestä. Oikeusvaikutteinen osayleiskaava ohjaa alueen asemakaavojen laatimista.

Uudenmaan liitto antanut lausunnon kaavaluonnoksesta, jonka katsottiin luovan hyvän pohjan jatkosuunnittelulle sekä edistävän maakuntakaavan toteuttamista.

Merkittävämpänä muutoksena kaavan luonnosvaiheeseen on se, ettei kaavaehdotuksessa esitetä enää selvitysalueita.

Uudenmaan liitto pitää kaavan tavoitteita ja kaavaratkaisuja Kirkonkylän alueen kehittämiseksi kannatettavina.

Yleiskaavaehdotus on maakuntakaavan mukainen, mutta seuraaviin asioihin tulee kiinnittää huomiota:

- Kaupallisten palvelujen alue (Ilvesvuori etelä) on osoitettu kaavakartalla symbolimerkinnällä (km-3). Alueen laajuus on esitetty selostuksessa yleispiirteisesti. Selkeämpi tapa olisi osoittaa alueen laajuus itse kaavakartalla.
- Jatkosuunnittelussa on tärkeää toteuttaa uusia asuinalueita parhaiten saavutettaville ja ekologisesti kestävimille alueille.
- Voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitetulle liikenteen yhteystarve-merkinnälle, joka kuvaa Klaukkalan radan jatkeena olevaa joukkoliikenneyhteyttä Klaukkalasta Rajamäelle, ei uusimpien selvitysten mukaan ole tarvetta osoittaa osayleiskaavassa.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Asian vireilletulo

Nurmijärven kunta on pyytänyt Uudenmaan liitolta lausuntoa Kirkonkylän osayleiskaavan ehdotuksesta 11.10.2021 mennessä. Uudenmaan liitto on antanut osayleiskaavan luonnoksesta toimiston lausunnon 14.6.2019.

Asian tausta

Osayleiskaavan suunnittelualue sijaitsee Nurmijärven kunnan keskiosassa ja sen pinta-ala on 45,6 km². Kirkonkylä on Klaukkalan jälkeen Nurmijärven toiseksi suurin taajama. Suunnittelualueella asuu noin 8400 asukasta ja siellä sijaitsee noin 4100 työpaikkaa.

Suunnittelualueella on voimassa koko kunnan oikeusvaikutukseton yleiskaava, joka on hyväksytty vuonna 1989. Kirkonkylän kehittämistä

varten on todettu olevan tarpeen laatia alueelle uusi osayleiskaava, jossa ratkaistaan alueen kehittämisen suuntaviivat.

Kaavan pääasiallisena tavoitteena on mahdollistaa kirkonkylän kehittyminen osoittamalla uusia asuin- ja työpaikka-alueita taajamasta ja sen läheisyydestä. Suunnittelualueena on asemakaavoitettu taajama sekä sitä ympäröivät maaseutualueet. Osayleiskaava ei ole tarkkarajainen aluevarauskaava, vaan rajaukset mahdollistavat joustoa asemakaavoja laadittaessa kunhan osayleiskaavan tavoitteita ja kaavaratkaisun periaatteita ei vaaranneta. Ennen asemakaavojen laatimista uusille suurille aluekokonaisuuksille on tarkoitus laatia kaavarunko tai yleissuunnitelma, jossa alueen tulevan maankäytön päälinjat voidaan ratkaista osayleiskaavaa tarkemmin.

Kaavan taustalla vaikuttavat useat suunnitelmat, kuten Nurmijärven kuntastrategia 2018 – 2025 ja Helsingin seudun MAL-suunnitelma sekä MAL-sopimus 2020-2031.

Linkki kaava-aineistoihin Nurmijärven kotisivuilla: [Kirkonkylän osayleiskaava - Nurmijärvi \(nurmijarvi.fi\)](https://www.kirkonkyla.fi/osayleiskaava-nurmijarvi)

Ehdotus lausunnoksi

Voimassa olevat maakuntakaavat ohjaavat osayleiskaavan laadintaa. Osayleiskaavaratkaisussa on otettu huomioon myös Uusimaa 2050-kaavan kokonaisuus, vaikka Helsingin seudun vaihemaakuntakaava ei ole vielä lainvoimainen siitä tehtyjen valitusten vuoksi. (liite 2)

Maakuntakaava

Voimassa olevassa maakuntakaavassa suunnittelualueelle on osoitettu taajamatoimintojen ja keskustatoimintojen alueita, tiivistettävä alue, työpaikka-alue, valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, viheryhteystarpeita, seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö, ulkoilureittejä, pohjavesialueita ja energiahuollon merkintöjä. (liite1)

Yleistä

Uudenmaan liitto katsoo, että osayleiskaavan periaatteet ja tavoitteet sekä myös kaavaratkaisut ovat maakuntakaavan mukaisia. Kaava on laadittu huolellisesti ja se perustuu kattaviin selvityksiin.

Kunnan väestölaskelman mukaan Kirkonkylän suuralueen väestön ennustetaan kasvavan vuoteen 2035 mennessä 8500 asukkaasta 9300 asukkaaseen. Kehityskuvan mukaan vuonna suunnittelualueella asuu reilu 10 000 asukasta vuonna 2040. Väestöennusteet ovat realistiset.

Selostuksen mukaan osayleiskaava mahdollistaa kuitenkin enimmillään 3000 - 4000:n uuden asunnon rakentamisen ja noin 3000 uuden työpaikan sijoittumisen alueelle, mikä tarkoittaa väestöennusteeseen verrattuna melko suurta määrää. Selostuksen mukaan rakentamisen lopullinen määrä ja tehokkuus ratkaistaan kuitenkin vasta alueiden asemakaavoituksen yhteydessä. Kaavan mahdollistama kasvu tulee myös jakautumaan useamman vuosikymmenen ajalle.

Uudenmaan liiton vuonna 2021 teettämän Uudenmaan väestö- ja työpaikkaprojektion mukaan koko Nurmijärven väestö kasvaa vuosina 2019-2060 suurimman kasvun antavan skenaarion mukaan maltillisesti,

noin 0,3 % vuodessa. Väestö kasvaa 2010-luvun trendin mukaisesti, mutta kasvun ennustetaan hidastuvan 2040-luvulla.

Osayleiskaavan luonnoksessa osoitettiin useita selvitysalueita, joiden maankäytön mahdollisuuksia ei oltu vielä luonnosvaiheessa selvitetty. On hyvä ja kannatettavaa, että kaavaehdotuksessa ei enää osoiteta selvitysalueita, vaan maankäyttöratkaisut on osoitettu laadittujen selvitysten ja viranomaislausuntojen perusteella.

Keskusta-alue

Keskusta-alueen rajausta on laajennettu luonnosvaiheesta. Keskusta-alueen laajuus on tarkoituksenmukainen. On resurssiviisasta ja ekologista, että tehokkain maankäyttö on osoitettu olemassa olevan keskustan alueelle ja sen läheisyyteen.

Kaavaselostuksessa kerrotaan lisäksi, että kuntastragiassa on linjattu, että Nurmijärvi suunnittelee ja kehittää kunnan eri osa-alueita hyödyntämällä ja nostamalla esiin niiden omia luontaisia vahvuuksia ja ominaisuuksia. Lisäksi pyrkimys on vahvistaa erityisesti keskusta-alueiden houkuttelevuutta kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen keinoin. Uudenmaan liitto pitää kunnan tavoitteita kannatettavina. Uudenmaan liitto on Uusimaa 2050-kaavan yhteydessä nostanut esille keskuksien asumisen ja palveluiden keskittämisen ja tehostamisen sekä eri keskuksien profiloinnin merkityksiä. Kirkonkylä on Klaukkalan ja Rajamäen ohella Nurmijärven päätaajamia, joiden keskustoissa asutus sekä palvelut sijaitsevat tiiveimmin. Kunnan kolmen keskuksen kehittäminen keskittämällä julkisia ja yksityisiä palveluita sekä asumista keskuksiin, on ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä.

Asumisen alueet

Asumista osoitetaan keskustan täydennysrakentamiskohteisiin sekä uutena pientalovaltaisena asuinalueena keskustan pohjoispuolelle laajalle Heinojan alueelle sekä asumisen reservialueena Härkähaanmäelle kaava-alueen eteläosaan. Olemassa olevat jo asemakaavoitetut asuinalueet säilyvät pääosin nykyisellään. Lähes kaikki uudet asuinalueet sijaitsevat alle kolmen kilometrin etäisyydellä keskustasta. Taajama-alueiden rajaukset noudattavat voimassa olevan maakuntakaavan taajama-alueita - maakuntakaavan yleispiirteisyys ja suunnittelumääräys (tarkentuminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa) huomioiden. Kaavaselostuksen mukaan Heinojan alueelle ei ole laadittu toteutuksen vaiheistusta. Lisäksi on todettu, että Heinojan erillispientalojen alueelle joukkoliikenteen järjestäminen ei ole kannattavaa ja varsinkin sen pohjoisimmat osat eivät ole enää sujuvan pyöräilyn tai kävelyn etäisyydellä keskustasta. Jatkosuunnittelussa onkin tärkeää toteuttaa uusia asuinalueita parhaiten saavutettaville ja ekologisesti kestävimille alueille. Jatkosuunnittelussa suunniteltujen erillispientalojen lisäksi on hyvä suunnitella myös alueen tehostamista lähempänä keskustaa monipuolisilla asumistypologioilla.

Työpaikka- ja palvelujen alueet

Kaava mahdollistaa myös toimitila- ja työpaikkamäärien merkittävän kasvun Kirkonkylän alueella. Kokonaisuudessaan kaava mahdollistaa noin 2000–3000 uutta työpaikkaa alueella. Tärkeimpiin uusiin yritysalueisiin kuuluu valtatie 3:n varrella oleva Ilvesvuori Pohjoinen. Ilvesvuori pohjoisen alueelle sekä Kissanojan pohjoispuoliselle alueelle on mahdollista sijoittaa vaarallisia kemikaaleja käsittelevä laitos edellyttäen, että asemakaavan

yhteydessä laadittu riskiselvitys mahdollistaa ko. toiminnan sijoittamisen alueelle.

Työpaikka-alueiden osoittaminen on maakuntakaavan mukaista.

Erillisiä palveluille varattuja alueita ei kaavassa ole osoitettu olemassa olevia terveyskeskuksen ja kirkon aluetta lukuun ottamatta. Periaatteena on, että julkiset palvelut kuten päiväkodit ja koulut voivat sijoittua joustavasti pääkäyttötarkoitukseltaan muuhunkin käyttöön varattuihin, mutta hyvin saavutettaville alueille.

Kauppa

Voimassa olevan maakuntakaavan merkinnät ja määräykset ohjaavat vähittäiskaupan sijoittamista, laatua ja määrää keskusta-alueilla, taajamissa, työpaikka-alueilla ja sekä erillisillä, merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö- kohdemerkinnällä osoitetuilla alueille (ns. oranssi donitsi-merkintä) taajamien ulkopuolella.

Osayleiskaavan ehdotuksessa vähittäiskaupan suuryksiköitä on mahdollista sijoittaa keskusta-alueelle, jossa enimmäiskerrosala saa kaavamääräyksen mukaan olla yhteensä enintään 30 000 k-m² sekä merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä Alhonnaityn alueelle ja KM-2- alueelle Helsingintien varteen, joissa enimmäiskerrosala saa olla enintään 10 000 k-m², ellei selvityksiin perustuen toisin osoiteta.

Voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti Ilvesvuori etelään on osoitettu merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö-kohdemerkinnän tarkoittaman kaupan alue, jonka enimmäismitoitus on 30 000 k-m².

On huomionarvoista, että hyväksytyssä, muttei vielä lainvoimaisessa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Ilvesvuori etelän merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö- kohdemerkinnän tarkoittaman kaupan alueen enimmäismitoitusta on nostettu 50 000 k-m²:iin eikä keskusta-alueelle esitetä enää vähittäiskaupalle rajoituksia.

Osayleiskaavassa vähittäiskaupan sijoittaminen, sen laatu ja enimmäismäärät ovat esitetty voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti.

Uudenmaan liitto kuitenkin toteaa, että vaikka kaavaselostuksessa on määritetty Ilvesvuoren kaupallisten palveluiden alueen ohjeellinen laajuus, selkeämpi tapa olisi osoittaa Ilvesvuoren kaupallisten palvelujen alueellinen ulottuvuus symbolimerkintää tarkemmin kaavakartalla. Kaavaratkaisu avautuu paremmin, kun alue rajataan ja merkitään KM-merkinnällä tai vastaavalla, joka osoittaa kaupallisten palvelujen alueet suurkortteleittain.

Liikenne

Voimassa olevassa maakuntakaavassa osayleiskaavaehdotusalueelle on merkitty Hämeenlinnanväylä (vt3) moottoriväylänä, joka halkoo suunnittelualuetta idässä. Moottoriväylän rinnakkaistie seututie 130 sijaitsee moottoriväylän länsipuolella. Kirkonkylän keskustaan johtavat maakuntakaavan mukaiset yhdystiet: Helsingintie/Rajamäentie (Mt 1311) sekä Perttulantie (Mt 1321).

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on merkitty Klaukkalan radan jatkeena nuolimerkinnällä liikenteen yhteystarve Nurmijärven Klaukkalasta

Rajamäelle ensisijaisesti joukkoliikenneyhteytenä. Nuolen pohjoispää ulottuu Kirkonkylän osayleiskaava-alueelle. Uusimpien selvitysten perusteella kyseiselle yhteydelle ei ole tarvetta, joten yhteystarve-merkintää ei tarvitse osoittaa Kirkonkylän osayleiskaavassa. Joukkoliikenneyhteydelle Klaukkalasta Rajamäelle voidaan hyödyntää myös olemassa olevaa Lopentietä ja Perttulantietä.

Kirkonkylän osayleiskaavan luonnoksessa on osoitettu Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan liikenteen yhteystarve raideliikenteen yhteystarpeena. Raideliikenteen yhteystarve mukailee Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan liikenteen yhteystarvetta suunnaltaan ja sijainniltaan. Yhteystarve on suuntaa antava varaus Tallinnan-tunneliin liittyvälle yhteydelle Hanko-Hyvinkää radalta Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolelle.

Ympäristön erityisarvot: luonto, virkistys, kulttuuriympäristöt, pohjavesi

Ympäristön erityisarvot on käsitelty osayleiskaavassa asianmukaisesti. Osayleiskaavaa varten laaditut kattavat ympäristöselvitykset antavat hyvän pohjan ja perustelut ympäristön eri osa-alueiden ja ominaisuuksien huomioon ottamiseen kaavaratkaisussa.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi, Ilona Mansikka
Asiantuntija Heli Vauhkonen

Täytäntöönpano:

Päätösote: Nurmijärven kunta

Liitteet

Liite [5] Kirkonkylän oyk Lausunnon Liite 1
Liite [6] Kirkonkylän oyk Lausunnon Liite 2

Oheismateriaali

Lausunto Kirkonkylän oyk luonnoksesta 14.6.2019

Maakuntahallitus

27.09.2021

114

Lausunto Mäntsälän koko kunnan 2050 yleiskaavaluonnoksesta

Maakuntahallitus 27.09.2021

748/06.02.00/2021

Tiivistelmä

Mäntsälän kunta pyytää lausuntoa valmisteluvaiheessa olevasta koko kunnan yleiskaavasta. Monet yleiskaavaluonnoksen kaavaselostuksessa kuvatut lähtökohdat ja kaavan periaatteet, esim. väestöennuste ja keskuksen, Hyökännummen taajaman ja palvelukylien painottaminen uudisrakentamisen sijoittamisessa, ovat linjassa yleiskaavoitusta ohjaavan maakuntakaavan periaatteiden kanssa. Käytännössä kuitenkin vaikuttaa siltä, että yleiskaavaratkaisuilla ei voida varmistaa sitä, että maankäyttö toteutuu em. tavoitteiden mukaisena. Keskeinen ongelma ovat laajat hajarakentamisen vyöhykkeet ja niiden mitoitus, josta syntyvä teoreettinen rakennusoikeus ylittää moninkertaisesti väestöennusteet. Kaava ei riittävästi ohjaa kunnan yhdyskuntarakennetta. Kaavaratkaisun riskinä on kunnan yhdyskuntarakenteen hajautuminen, keskusten ja palvelukylien kehittämisen vaikeutuminen, rakentamattomien alueiden pirstaloituminen sekä haitalliset ilmasto-, liikenne- ja kuntataloudelliset vaikutukset. Kaavaratkaisu ei riittävällä tavalla edistä maakuntakaavan toteutumista. Hajarakentamisen ohjausta tulee tiukentaa yleiskaavan jatkovalmistelussa.

Lisäksi yleiskaavan jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota mm. seuraaviin näkökohtiin:

- Yleiskaavaluonnoksen kaavamääräykset ovat vielä niukat, mikä vaikeuttaa maakunnallisten intressien toteutumisen arviointia. Kaavaehdotusvaiheessa tulee yleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan kuvata tarkemmin (MRA 17§). Kaavaselostuksesta tulee käydä ilmi, miten yleiskaava toteuttaa maakuntakaavaa.
- Maakuntakaavan asettamat reunaehdot kaupan määrälle ja laadulle tulee ottaa huomioon ja antaa tätä koskien tarpeelliset kaavamääräykset eri alueilla
- Luontoarvoja koskevia kaavaratkaisuja ja ekologisen verkoston kokonaisuutta tulee tarkastella uudelleen, tuoda perustelut kattavammin selostukseen sekä osoittaa muutkin maakunnallisiksi tunnistetut kohteet, joiden luontoarvojen huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa on tarpeen, sekä antaa niille arvojen turvaamisen kannalta riittävät yleiskaavamääräykset.
- Huntijärven eteläosan retkeily- ja virkistysalueen maakuntakaavaa suppeampi rajausta tulee perustella, ja Sahajärven kohteessa tutkia, onko virkistysalueen yhteensovittaminen luontoarvojen kanssa mahdollista.
- Lentopaikan vaikutukset on selvitettävä MRL:n edellyttämällä tavalla ja koko siltä alueelta, johon lentopaikalla on vaikutuksia.
- Pohjavesien osalta tulee määräysten lisäksi esittää arviointi siitä, millaisia vaikutuksia yleiskaavan mukaisella uudella alueidenkäytöllä on pohjavesialueisiin, sekä esittää tarpeelliset lieventävät ja pohjavesien turvaamista koskevat toimenpiteet.

- Ampumaradan osalta tulee kuvata yleiskaavassa osoitettu maankäyttö ja sen vaikutukset, ja annettava alueen käyttöä koskevat määräykset.

Asian vireilletulo

Mäntsälän kunta (*Kuntakehityspalvelut*) on 5.7.2021 pyytänyt Uudenmaan liitolta lausuntoa Mäntsälän yleiskaava 2050 kaavaluonnoksesta. Lausunto on alun perin pyydetty antamaan 1.10.2021 mennessä. Syyskuussa 2021 lausuntoaikaa on kuitenkin pidennetty 15.12.2021 asti.

Asian tausta

Maakuntakaava on ohjeena muutettaessa tai laadittaessa yleiskaavaa (MRL 32§).

Uudenmaan liitto on laatinut Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuuden, joka koostuu Helsingin seudun, Itä-uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavoista. Mäntsälä kuuluu Helsingin seutuun, joten Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan tullessa voimaan se ohjaa kunnan yleiskaavoitusta.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaava on hyväksytty Uudenmaan maakuntavaltuustossa 25.8.2020. Uudenmaan maakuntahallitus päätti hyväksyä Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan voimaantulon 7.12.2020 pidetyssä kokouksessa. Kaavasta tehtyjen valitusten vuoksi Helsingin hallinto-oikeus on määrännyt välipäätöksillään 22.1.2021 Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja muut Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat seutujen kaavat täytäntöönpanokieltoon. Siksi voimassa olevat maakuntakaavat ohjaavat toistaiseksi yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja muuta viranomaistoimintaa.

Lausunnossa peilataan yleiskaavaa sekä voimassa oleviin maakuntakaavoihin että täytäntöönpanokiellossa olevaan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaan.

Voimassa olevat maakuntakaavat

Voimassa olevassa maakuntakaavassa (kaavayhdistelmä) Mäntsälään on osoitettu seuraavia kaavamerkintöjä:

- kuntakeskuksessa keskustatoimintojen alue ja sitä ympäröivä tiivistettävä alue ja taajamatoimintojen alue
- toinen taajamatoimintojen alue Hyökännummella Tuusulan Kellokoskeen tukeutuen
- maakunnallisesti merkittävät kylät (7 kpl)
- Hirvihaarassa raideliikenteeseen tukeutuva asemanseudun kehittämisalue (maankäyttö ratkaistava maakuntakaavoituksessa ennen yksityiskohtaisempaa suunnittelua)
- merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö, työpaikka-alueita
- moottoriväylä, Valtatiet/kantatiet, seututiet, yhdystiet ja näiden vaihtoehtoiset ratkaisut tai ohjeelliset linjaukset, eritasoliittymiä
- päärata, liityntäpysäköintipaikka
- luonnonsuojelualueita, Natura 2000 verkostoon kuuluvia tai ehdotettuja alueita, viheryhteystarpeita
- virkistysalueita, ohjeellisia ulkoilureittejä
- metsätalousvaltaisia alueita, jotka ovat laajoja, yhtenäisiä ja ekologisen verkoston kannalta merkittäviä

- valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä
- arvokkaita geologisia muodostumia
- merkittävien kiviainesvarantojen alueita
- pohjavesialueita
- teknisen huollon verkostoja (sähkö, maakaasu) ja niihin liittyviä ohjeellisia linjauksia ja yhteystarpeita

Kaavamerkintöjen ja niihin liittyvien määräysten lisäksi yleiskaavoitusta ohjaa Helsingin seudun valkoisia alueita koskeva suunnittelumääräys. Määräyksen mukaan mm. alue, jolle maakuntakaavakartalla ei ole osoitettu erityistä käyttötarkoitusta, on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien sivuelinkeinojen käyttöön. Alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ohjattava taajamatoimintojen alueille ja kyliin.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaava

Helsingin seudun vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 25.8.2020, mutta kaava ei ole vielä voimassa eikä lainvoimainen. Mikäli Helsingin seudun vaihemaakunta tulee voimaan ennen kuin Mäntsälän yleiskaava asetetaan ehdotuksena nähtäville, ohjaa vaihemaakuntakaava yleiskaavan laatimista.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Mäntsälään on osoitettu seuraavia merkintöjä:

- keskustatoimintojen alue, keskus, ja siihen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke
- tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalue
- kaupan alue
- valtakunnallisesti merkittävä kaksiajoratainen tie
- päärata
- maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät tiet sekä niihin liittyvät ohjeelliset merkinnät
- suojelualueet, Natura 2000 alueet
- metsätalousvaltaisia alueita, jotka ovat laajoja, yhtenäisiä ja ekologisen verkoston kannalta merkittäviä
- viheryhteystarpeita, virkistysalueita
- kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet
- pohjavesialueet
- arvokkaat geologiset muodostumat
- maa-aineshuollon kehittämisalue
- teknisen huollon verkostot (sähkö, maakaasu)
- ampumarata-alue

Kaavamerkintöjen ja niihin liittyvien määräysten lisäksi yleiskaavoitusta ohjaavat vaihemaakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset, jotka mm. korostavat alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämistä kestävästä ympäristön periaatteiden mukaisesti olevaa rakennetta tehostamalla ja rakentamaton maa-alaa vaalien, luoden edellytyksiä lähipalveluille ja liikkumiselle kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä.

Mäntsälän yleiskaavan luonnos

Mäntsälän koko kuntaa koskeva yleiskaavatyö on käynnistetty vuonna 2018 (kh 5.3.2018).

Mäntsälän yleiskaava 2050 korvaa kunnan voimassa olevat osayleiskaavat Sälinkään-Soukkion osayleiskaavaa lukuunottamatta. Sälinkään-Soukkion osayleiskaavasta kumotaan kuitenkin rakennuspaikkojen määrän mitoituksessa ja kohdentamisessa käytetty emätilaperiaate, hajarakentamisen edullisuusvyöhykkeet kyläalueita sekä ulompia kylärakentamisen vyöhykkeitä koskien. Tilalle tulevat uuden koko kunnan yleiskaavan vastaavat periaatteet.

Kaavaselostuksen mukaan yleiskaavatyö on suunniteltu kaksivaiheiseksi. Mallin tavoitteena on luoda Mäntsälälle yleiskaavamalli, joka toisaalta katsoo strategisesti riittävän pitkälle ja toisaalta ohjaa kunnan kehitystä sopivalla tarkkuudella. Ensimmäisessä vaiheessa, Mäntsälän yleiskaava 2050 -työssä määritellään koko kuntaan erilaiset vyöhykkeet ja asetetaan tavoitteet niiden maankäytölle, elinkeinorakenteelle ja ympäristön laadulle. Toisessa vaiheessa keskitytään alueisiin, joilla tarvitaan tarkempaa maankäytön ohjausta ja suunnitellaan maankäyttöä asemakaava-alueilla ja kyläkeskuksissa. Toisessa vaiheessa ratkaistaan mm. kyläkohtaisten osayleiskaavojen kautta kyläalueiden rakentamisen ohjaus ja tutkitaan tilakohtaisesti rakentamismahdollisuudet.

Asian aiemmat käsittelyt Uudenmaan liitossa

Uudenmaan liitto on antanut toimiston lausunnon Mäntsälän yleiskaavatyötä taustoittavasta kehityskuvavaiheesta syksyllä 2020. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota mm. kestävästä ympäristön tavoitteisiin (kasvu olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta tehostaen ja samalla kestävästä liikkumisesta edellytyksiä parantaen), hajautumisen hillintään, elinvoimaisimpien kyläkeskusten tukemiseen ja alueen kautta kulkevien tärkeiden liikenneyhteyksien sujuvuuden turvaamiseen. Lisäksi todettiin, että kehityskuvassa esitetty uusi Hirvihaaran asemanseutu ei ole maakuntakaavan mukainen ratkaisu ja että Mäntsälän Aero - lentokenttähankekokonaisuuden laajuudesta riippuen tulee arvioitavaksi se, onko hanke merkitykseltään paikallinen vai edellyttääkö se seutu- tai maakuntatasoisia tarkasteluita.

Ehdotus lausunnoksi

Yleistä

Yleiskaavatyön väestöennuste on linjassa Uudenmaan liiton tuoreimpien, koko Uuttamaata koskevien väestöennusteiden kanssa (https://www.uudenmaanliitto.fi/uudenmaan_liitto/uutishuone/aineistoja/vaesto- ja tyopaikkaprojektiot). Yleiskaavatyössä Mäntsälän väestönkasvuksi yleiskaavan tavoitevuoteen 2050 mennessä on arvioitu noin 3250 henkeä.

Yleiskaavan kaavaselostuksessa todetaan, että yleiskaavaluonnoksen mitoitus perustuu siihen, että 70% tulevasta asuinrakentamisesta kohdentuu kirkonkylän ja 15% Hyökännummen asemakaava-alueille, ja loput 15% haja-asutusalueille, jossa uusia rakentamismahdollisuuksia todetaan luotavan erityisesti palvelukylien keskeisille vyöhykkeille. Tämän tavoitteen voidaan katsoa olevan linjassa maakuntakaavan tavoitteiden kanssa, joissa keskeistä on keskusten ja niitä ympäröivien taajama-alueiden maankäytön tehostaminen ja kestävästä liikkumisesta edellytysten edistämisen merkittävä rooli. Maakuntakaava korostaa myös hajautumisen hillinnän tärkeyttä, ja haja-asutusalueella merkittävimpien kylien merkitystä ensisijaisina maankäytön sijoittamisen alueina.

Yleiskaavaluonnoksen kaavamääräykset ovat vielä niukat. Tämä vaikeuttaa kaavan vaikutusten ja maakuntakaavojen osoittamien maakunnallisten intressien toteutumisen arviointia.

Kaavaehdotusvaiheessa tulee yleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan kuvata tarkemmin (MRA 17§). Kaavaselostuksesta tulee käydä ilmi, miten yleiskaava toteuttaa maakuntakaavaa. Myös yleiskaavan kaksivaiheisuus herättää kysymyksiä:

Miten toimitaan välivaiheessa, kun uusi koko kunnan yleiskaava on lainvoimainen, mutta ei ole vielä laadittu osayleiskaavoja? Ohjaako koko kunnan yleiskaava maankäyttöä riittävästi? On myös muistettava, että osayleiskaavojen laatimista ohjaa maakuntakaava, ei koko kunnan yleiskaava.

Viime vuosina, esimerkiksi vuonna 2020 hyväksytyin Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan laatimisprosessin aikana ja nyt myös IPCC:n tuoreen raportin myötä ilmasto- ja ympäristökysymysten (esim. luontokato) painoarvo on koko ajan kasvanut. Uuden Uudenmaan maakuntaohjelman laatiminen on käynnissä, ja siinä yhteydessä on esitetty, että Uusimaa kiristäisi ilmastotavoitteitaan ja maakunta tavoittelisi hiilineutraaliutta aiemman tavoitteen eli vuoden 2035 sijaan jo vuonna 2030. Ympäristön tila ja sovitut ja mahdollisesti vielä tiukentuvat tavoitteet tulee ottaa huomioon myös kunnissa, ja pyrkiä eri keinoin, myös yleiskaavoituksessa, kohti kestäväää alue- ja yhdyskuntarakennetta, vaikka sitä ei kaikkien yleiskaavakaavaratkaisujen osalta erikseen edellyttäisikään. Olevan yhdyskuntarakenteen tehostaminen kestävään liikkumisen kannalta edullisilla alueilla ja samalla yhdyskuntarakenteen hajautumisen ehkäiseminen on keskeinen keino vastata yhä tärkeämpiin ympäristötavoitteisiin. Lisäksi esimerkkinä voidaan nostaa esiin kiertotalousnäkökulma – aiemmin on esimerkiksi käytetty termiä kiviainesotto, mutta nyt näkökulmaa tulisi laajentaa ja puhua ennemminkin kestävästä kiviaineshuollosta, joka perinteisen ottotoiminnan lisäksi voi pitää sisällään myös erilaisia kierrätystoimintoja.

Keskukset, taajamat, haja-asutusalueet

Mäntsälän kuntakeskus, joka on sekä voimassa olevassa että hyväksytyssä maakuntakaavassa osoitettu keskuksiksi, on yleiskaavaluonnoksessa osoitettu kirkonkylänkeskustan aluevarausmerkinnällä (C-1). Toinen keskusmerkintä on yleiskaavassa osoitettu rautatieaseman alueelle (C-2). Keskuksiin ja niitä ympäröiviin asuinalueisiin liittyvät tehostamis- ja muut kehittämistavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa, ja aseman alueen kytkeminen tiiviimmin keskustaajamaan on maakuntakaavan periaatteiden mukaista.

Myös Hyökännummen yhdyskuntarakenteen tehostaminen ja yleiskaavaluonnoksessa osoitettu uusi, Tuusulan Kellokosken (maakuntakaavan keskus) kytkeytyvä Ohkolan sairaalan uusi keskusta alue (C-3) ovat maakuntakaavojen olevan yhdyskuntarakenteen tehostamisen ja keskustien tukemista korostavien periaatteiden mukaisia.

Alueidenkäytön ohjauksessa tulee ottaa huomioon mm. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö ja mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla.

Edellä mainittujen keskeisten taajamien ulkopuolisilla alueilla yleiskaava ei riittävästi ohjaa rakentamista. Mäntsälän väestönkasvuksi yleiskaavan tavoitevuoteen 2050 mennessä on arvioitu noin 3250 henkeä. Tästä asemakaavoitettavien alueiden ulkopuolelle sijoittuisi kaavaselostuksen mukaan noin 15% eli noin 480 henkeä. Kaavaselostuksessa uusia rakentamismahdollisuuksia todetaan luotavan erityisesti palvelukylien keskeisille vyöhykkeille. Käytännössä kaavaratkaisu kuitenkin erittäin laajoine haja-asutusalueen kyläalueiden aluevarauksineen ja kehittämisvyöhykkeineen mahdollistaa rakenteen hajautumisen ja moninkertaisen määrän rakennuspaikkoja verrattuna kasvuennusteisiin, eikä riittävällä tavalla edistä keskeisten kylien tiivistämistä. Eri vyöhykkeiden ja käytetyn mitoituslaskennan mahdollistama rakentamisen teoreettinen maksimimäärä ei ole suhteessa kaavan taustalla oleviin väestöennusteisiin. Kaavaratkaisun ei siten tältä osin voi katsoa riittävästi perustuvan selvityksiin ja merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun (MRL 9§).

Kaava-aineistosta ei myöskään ilmene, miten varmistetaan väestönkasvun sijoittuminen kunnan alueelle kaavaselostuksessa esitetystä suhteesta (70% keskustaan, 15% Hyökännummelle, 15% haja-asutusalueelle). Jos kaavaratkaisu sallii tuhansia uusia rakennuspaikkoja haja-asutusalueelle, niin mitä keinoja kunnalla on pientalokysynnän mahdollisesti kiihtyessä pysyttää myönnettävät rakennusluvut asetettujen tavoitteiden puitteissa, siis korkeintaan muutamassa sadassa, ja varmistaa keskeisten taajama-alueiden kehittämisen ensisijaisuus?

Kaavassa osoitetut kyläalueet (AT) ovat pääosin vesi- ja viemäriverkon piirissä ja hajarakentamisen ohjaaminen niiden yhteyteen niiden yhdyskuntarakennetta tiivistäen siinä mielessä perusteltua. AT-2 -alueet (kyläalueet, jonka laajempi toteuttaminen edellyttää kynnysinvestoinnin toteuttamista) ovat laajoja suhteessa ennakoituun väestökehitykseen, joten näidenkin laajuutta ja kytkentää olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja infraan olisi syytä tarkastella kriittisesti. Mutta erityisesti kaavaluonnoksessa osoitetut kyläteiden varsien kehittämisvyöhykkeet (ktv), jotka ulottuvat kauas kyläkeskuksista ovat silmiinpistävästi laajoja eivätkä muodosta minkäänlaista selkeää rakennetta. Vyöhykkeet ohjaavat rakentamista aivan liian hajalleen tukeakseen aidosti kylien kehittymistä alueensa keskeisiksi solmuiksi ja tukeakseen niissä esim. joukkoliikenteen ja kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja lähipalveluita. Ratkaisu on maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja suunnitteluperiaatteiden sekä maankäyttö- ja rakennuslain yleisten tavoitteiden vastainen.

Jotta yleiskaava olisi haja-asutusalueiden osalta maakuntakaavan mukainen, tulisi rakentamista taajamien ulkopuolisilla alueilla ohjata tiukemmin, erityisesti maakuntakaavassa osoitettuihin kyliin. Voimassa olevan maakuntakaavan yleiset määräykset edellyttävät, että alue, jolle maakuntakaavakartalla ei ole osoitettu erityistä käyttötarkoitusta, on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien sivuelinkeinojen käyttöön ja että alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ohjattava taajamatoimintojen alueille ja kyliin.

Emätilalaskennan ja mitoituksen periaatteet tulee määritellä niin, että yleiskaavaratkaisu edistää kyliin tukeutuvaa maankäytön kehittämistä ja rakentamattoman alueen vaalimista. Rakenteen hajautuminen on riski paitsi ympäristöön liittyvien kestävyystavoitteiden mutta myös kunnan talouden kannalta, ottaen huomioon esimerkiksi hajautumisen myötä lisääntyvät kunnallisteknisten verkostojen laajentamispaineet ja kunnan vastuulla olevien kuljetus- ja muiden palveluiden kustannukset. Rakenteen

pirstaloituminen saattaa muodostua ongelmaksi myös liikenneturvallisuuden ja palveluiden saavutettavuuden kannalta.

Yleiskaavaluonnoksessa Hirvihaaran alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousalue, joka toimii reservialueena mahdollisen Hirvihaaran tulevan asemanseudun asuinalueille (M/Ares). Voimassa olevassa maakuntakaavassa alue on osoitettu raideliikenteeseen tukeutuvana asemanseudun kehittämisalueena. Maakuntakaavamerkintään liittyvä määräys edellyttää alueen tulevan maankäytön ratkaisemista maakuntakaavoituksessa. Alueen maankäyttö onkin ratkaistu 25.8.2020 hyväksytyssä, mutta ei vielä voimassa olevassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa, jossa Hirvihaaraan ei ole osoitettu uutta asemanseutua. Myöskään väestöennusteet eivät tue ajatusta uuden asemanseudun avaamisesta Mäntsälään. Uuden asemanseudun edellyttämä teoreettinen asukasmääratarve noin 2-3 kilometrin etäisyydellä asemasta on noin 10 000 - 15 000 asukasta. Voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettuun Raideliikenteeseen tukeutuva asemanseudun kehittämisalue -merkintään varautumiselle ei uusimpien maakuntakaavatyön yhteydessä tehtyjen selvitysten mukaan ole tarvetta Mäntsälän yleiskaavassa.

Kauppa

Yleiskaavassa on otettava huomioon maakuntakaavan kaupan ohjaus. Mäntsälän keskuksen alueella maakuntakaava ei aseta rajoituksia kaupalle, mutta muualla maakuntakaavan asettamat reunaehdot kaupan määrälle ja laadulle tulee ottaa huomioon ja antaa tätä koskien tarpeelliset kaavamääräykset eri alueilla, myös asemanseudulla (C2) ja Ohkolan sairaalan alueella (C3). Yleiskaavaluonnoksessa kauppaa koskevat määräykset ovat vielä puutteelliset.

Viherrakenne, luontoarvot, virkistys

Luontoselvitysten raportointia tulee täydentää ja tuoda niistä kaavaselostukseen maakuntakaavan huomioon ottamisen kannalta oleelliset tiedot.

Voimassa olevissa maakuntakaavoissa ja hyväksytyssä Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osoitetut luonnonsuojelualue- ja suojelualuemerkinnät on osoitettu yleiskaavassa asianmukaisesti SL-merkinnöillä. Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa tavoitteet on asetettu vuoteen 2050 asti. Luonnon monimuotoisuuden heikentymisen pysäyttäminen ja kestävä monimuotoisuuden tason ylläpitäminen on maakunnallisesti tarkasteltuna todennäköisesti kuitenkin vielä pidemmän aikavälin kysymys ja edellyttää toimia pitkälle 2050 jälkeenkin.

Myös Mäntsälän yleiskaavassa tavoitteet luonnon monimuotoisuuteen liittyen on syytä asettaa pitkälle aikavälille, jotta suojelualueverkosto voi ylläpitää lajistoa ja niiden välisiä kytköksiä ekosysteemitasolla sekä vastata ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sitä kautta osaltaan tukea myös metsätalouden toimintaedellytyksiä osana metsäekosysteemiä. Yleiskaavaluonnoksessa esitettyjä luontoarvoja koskevia kaavaratkaisuja, kuten 5 vuoden määräaika, tulee vielä uudelleen kokonaisuutena tarkastella erityisesti luontoarvojen pitkän tähtäimen vaalimisen ja maanomistajiin kohdistuvien muutosten kohtuullisuuden näkökulmista, sekä tuoda ratkaisujen perustelut kattavammin selostukseen. Lisäksi nyt on esitetty monia eri tyyppisiä kaavamerkintöjä, mistä johtuen

kaavaratkaisu ei ole vaikutuksiltaan ja kaavan tulkinnan kannalta kokonaisuutena selkeä.

Maakunnallisten arvojen huomioon ottamisessa oleellista on, että yleiskaavaratkaisu ja yleiskaavassa käytettävä merkinnät ja määräykset suojaavat luonnonsuojelualueiksi soveltuvia luontoarvoja, jotta ne voidaan toteuttaa luonnonsuojelualueena luonnonsuojelulain mukaisella menettelyllä. Tämä koskee myös uusia, maakuntakaavan valmistelun jälkeen tehdyissä luontonselvityksissä tunnistettuja maakunnallisia luontoarvoja sisältäviä kohteita, jotka soveltuisivat luonnonsuojelualueiksi. Nämä tulee selostuksessa todeta eritellen luontonselvityksen tuloksista ja perustella eri kaavamerkintöjen käyttö suhteessa luontoarvojen merkittävyyteen ylikunnallisena kysymyksenä. Lisäksi on syytä osoittaa muutkin maakunnallisiksi tunnistetut kohteet, joiden luontoarvojen huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa on tarpeen, ja antaa niille soveltuvat yleiskaavamääräykset.

Kohta 6.7.yleiskaavan kaavaselistuksessa sisältää virheitä soidensuojelun tilanteeseen liittyen (mm. kyseessä ilmeisesti soidensuojelun täydennysohjelman ehdotus). Tilanne ja kaavaselistuksen teksti tulee tarkistaa.

Kaavaselistuksessa (s. 29) todetaan, että tilattu liito-oravaselvitys ei ole valmistunut palvelemaan yleiskaavaluonnoksen laatimista. Kaavaselistuksesta ei ilmene, millä perusteilla liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikat (S-3) on yleiskaavaluonnoksessa osoitettu.

Ekologisen verkoston kokonaisuutta tulee tarkastella ja avata selostuksessa myös valmistuvan liito-oravaselvityksen perusteella. On tärkeää, että viheryhteydet toteutuvat tarpeeksi leveinä ja toimivina, eivätkä jää liian kapeiksi muun maankäytön väliin. Maakuntakaavan viheryhteystarpeiden sijainti on tarkentunut yleiskaavassa. Esimerkiksi maakuntakaavan viheryhteystarpe Sahajärven metsän ja Vähäjärvenkallioiden välillä on korvattu etelämmäs suuntautuvalla yhteydellä. Maakunnallisesti merkittävät ekologiset yhteydet on yleiskaavassa osoitettu ekologisten yhteyksien raportin (Enviro Oy, 2020) perusteella. Lausunnoilla olevasta kaava-aineistosta kyseinen raportti puuttuu.

Kaavaselistuksessa todetaan ekologisten yhteyksien katkokset ja puutteet. Kaavaratkaisussa ei kuitenkaan ole esitetty keinoja tilanteen parantamiseksi yleiskaavan tavoitevuoteen mennessä.

Virkistyskäyttöä ohjataan yleiskaavassa useilla merkinnöillä. Yhtenä yleiskaavan tavoitteena on luonnonläheisyys, johon liittyy kaavaselistuksen mukaan riittävä laadukkaiden virkistysalueiden osoittaminen. Kaava-aineistosta ei kuitenkaan ilmene miten riittävyttä on arvioitu ja mitkä ovat virkistysalueiden ja -reittien osoittamisen periaatteet ja tunnistetut kehittämistarpeet.

Yleiskaavan virkistysalueet sijoittuvat pääosin kirkonkylään, joka on voimassa olevassa maakuntakaavassa taajamatoimintojen aluetta. Huntjärven eteläosaan on osoitettu retkeily- ja ulkoilualue, joka on olennaisesti suppeampi kuin maakuntakaavan virkistysaluemerkintä. Poikkeaminen maakuntakaavasta tulee perustella. Tulee myös ottaa huomioon, että kyseisellä alueella on myös muita maakuntakaavassa osoitettuja maakunnallisia ympäristön arvoja (arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma, maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö,

pohjavesialue), jotka myös tulee ottaa huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa.

Helsingin seudun hyväksytyssä maakuntakaavassa on luontotietojen perusteella osoitettu uusi suojelualue Sahajärven länsipuolelle. Voimassa olevassa maakuntakaavassa kyseinen alue on osoitettu virkistykseen. Hunttijärven alueella yleiskaavoituksessa tulee varmistaa seudullisten virkistyskäyttödelytysten säilyminen. Sahajärven kohteessa voidaan tutkia, onko virkistykseen yhteensovittaminen luontoarvojen kanssa mahdollista. Kokonaisuutena tarkasteltuna kunnan alueella on vähän yleiseen virkistykseen soveltuvia maakunnallisia kohteita, etenkin ranta-alueilla.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) merkintään liittyy suunnittelusuositus, joka viittaa Metsälain 6§:n. On epäselvää, mitä suunnittelusuosituksen on tarkoitus ohjata, koska metsälain 6§ on itsessään luonteeltaan velvoittava.

Kulttuuriympäristöt

Voimassa olevan maakuntakaavan maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt on osoitettu "Missä maat ovat mainiommat -Uudenmaan kulttuuriympäristöt" -selvityksen (v.2012, päivitys 2016) perusteella. Mäntsälässä maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ovat muun muassa Mustijoen kulttuurimaisema, useat kartanomiljööt sekä vanhat kylät. Valtakunnallisesti merkittävän rakennettun kulttuuriympäristön (RKY2009) kohteita ovat Mäntsälän kirkonmäki, Frugårdin kartano ja viljelymaisema sekä Saaren kartano. Saaren kartano kuuluu myös laajaan maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, Murroslaakson kulttuurimaisemaan.

Kulttuuriympäristöt on käsitelty yleiskaavaluonnoksessa asianmukaisesti. Kulttuuriympäristörajoja on tarkennettu alueellisen vastuumuseon yleiskaavan kehityskuvasta antaman lausunnon sekä yleiskaavaa varten laaditun kulttuuriympäristöselvityksen perusteella. Vaikka aluerajaukset osittain poikkeavat maakuntakaavassa osoitetuista maakunnallisista aluerajauksista, on kaavaluonnoksessa otettu huomioon ja turvattu kulttuuriympäristöt maankäyttö- ja rakennuslain ja maakuntakaavan periaatteiden ja tavoitteiden sekä maakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaisesti.

Liikenne

Mäntsälän lähijunaliikenteen asema on merkitty merkinnällä rautatieliikenteen liikennepaikka. Hirvihaaraan on osoitettu uusi rautatieliikenteen liikennepaikan reservikohde (toteutuminen kaavan tavoitevuoden 2050 jälkeen). Uudenmaan liitto huomauttaa, ettei maakuntakaavatilanne, väestöennusteet tai yleiskaavaluonnoksen mukainen maankäyttö perustele tai luo edellytyksiä Hirvihaaran aseman avaamiseksi. Kuten kaavaselostuksessa on todettu, mahdollinen Hirvihaaran asema edellyttänee 10 – 15 000 asukkaan tai työpaikan sijoittumista 2,5 kilometrin säteelle asemasta.

C-2 asemakeskustan aluemerkinällä on osoitettu eri liikennemuotojen keskeiseen vaihtopaikkaan ja liityntäpysäköintiin perustuvan liikkumiskeskeisen muutosalueen laajuus. C-2 alueelle sijoittuu myös kohdemerkinnällä osoitettu rautatieliikenteen liikennepaikka. Kaavaselostuksen mukaan pikavuoropysäkeille moottoritille Mäntsälän

rautatieaseman yhteyteen on tehty kehittämistarkasteluja. Uudenmaan liitto toteaa, että maakuntakaavassa C-2 alueelle on kohdemerkinnällä osoitettu keskustatoimintojen alueiden ulkopuolisten, seudullisesti merkittävien liityntäpysäköintialueiden yleispiirteinen sijainti. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa C-2 alueelle tulee varata riittävästi tilaa liityntäpysäköinnille sekä järjestää lyhyet ja sujuvat yhteydet liityntäpysäköintialueelta pysäkeille ja pysäkkiparien välillä.

Mäntsälän yleiskaavaluonnoksessa yhteys Sälinkääntieltä valtatielle 25 mukailee kehittämistavoitemerkinnällä maakuntakaavan tien ohjeellista merkintää. Mäntsälän yleiskaavaluonnoksen kehittämistavoitemerkinnällä osoitetaan uusia yhteystarpeita, joiden toteutuminen ajoittuu vuoden 2050 jälkeen tai vaativat tarkempaa suunnittelua. Uudenmaan liitto toteaa, että kehittämistavoitemerkinnän mukainen linjaus toteuttaa Kapuli – Isonlammentie – Puirojantie linjausta paremmin maakunnallisia tarpeita. Maakuntakaavassa Sälinkääntien on seututiemerkinällä.

Lahdentien keskustajakso on merkitty kehitettävällä maantiemerkinällä. Tien muutoksessa keskustamaisemmaksi tulee huomioida Lahdentien merkitys maakunnallisena seututienä ja Helsinki- Lahti- moottiritien rinnakkaistienä.

Tuuliruusun yhteyteen on merkitty maakunnallisesti merkittävä raskaan liikenteen taukopaikka. Maakunnallisesti merkittävä raskaan liikenteen taukopaikka käyttää Tuuliruusua palvelevaa eritasoliittymää.

Vt 4/ vt 25, vt 25/ kt 55/ st 140, vt 25/ Kapulin liittymä, vt 25 lentoliikenteen alueen liittymä sekä Tuuliruusun liittymät ovat merkitty uusiksi tai olennaisesti kehitettäväksi eritasomerkinnöillä. Uusista eritasoista ja niiden olennaisesta parantamisesta on syytä neuvotella ELY-keskuksen kanssa. Kaavaratkaisu ei välttämättä edellytä yhteyttä Tuuliruusun eritasoliittymästä Helsingintielle eikä Tuuliruusun liittymän merkittävää parantamista, ellei Hirvihaaran reservikohde toteudu.

Lentopaikka

Yleiskaavan luonnoksessa on osoitettu lentoliikenteen aluevarausmerkintä Hirvihaaran kylään. Merkinnällä osoitetaan uuden Mäntsälä Aero lentopaikan hankealue. Hankealue sijaitsee maakuntakaavojen valkoisella alueella, sekä pohjoisosassa MLY-alueella. Maakuntakaavan viheryhteystarve kulkee hankealueen itäpuolelta. Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ratkaisu on vastaava kuin voimassa olevan maakuntakaavan ratkaisu.

Uudenmaan liitto on antanut hanketta koskevan lausunnon YVA-vaiheessa sekä ympäristölupavaiheessa. Liitto on kiinnittänyt lausunnoissa erityistä huomiota lentopaikan vaikutuksiin sekä vaikutusten arviointiin. Lausunnoissa on todettu mm., että kuntatason kaavoituksella tulee osoittaa, että haetut toiminnot ovat vain paikallisesti merkittäviä ja että jos ne osoittautuvat seudullisesti merkittäviksi, on yleiskaavassa arvioitava vaikutukset laajemmin. Myös Mäntsälän yleiskaava 2050 -työn kehityskuvavaiheesta antamassaan lausunnossa Uudenmaan liitto totesi, että Mäntsälän Aero -lentokenttähankekokonaisuuden laajuudesta riippuen tulee arviotavaksi se, onko hanke merkitykseltään paikallinen vai edellyttääkö se seutu- tai maakuntatasoisia tarkasteluita

Myös nyt lausuttavana olevan yleiskaavan yhteydessä Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota lentopaikan vaikutuksiin ja vaikutusten arviointiin.

Lentopaikan vaikutukset on selvitettävä MRL:n edellyttämällä tavalla ja koko siltä alueelta, johon lentopaikalla on vaikutuksia. Erityistä huomiota on kiinnitettävä lentopaikan melu- ja liikennevaikutuksiin, vaikutuksiin Mustamäen Natura-alueeseen, luonnonoloihin ja viheryhteyksiin, sekä ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin. Vaikutukset on kuvattava riittävällä tavalla kaavaselostuksessa.

Maakuntakaavan toteutuminen Mustametsän suojelualueen osalta edellyttää asianmukaisia ja riittäviä kaavamääräyksiä sekä vaikutusten lieventämistoimia yleiskaavan lentopaikkamerkinnän toteuttamista varten. Kaava-aineistosta on löydyttävä myös riittävä kuvaus toiminnasta.

Pohjavesialueet

Yleiskaava-alueella sijaitsee useampi maakuntakaavassa osoitettu pohjavesialue. Maakuntakaavan pohjavesialueen ominaisuusmerkintä ilmaisee alueen erityisominaisuutta ja määräyksessä on kiinnitetty huomiota vesilähteiden suojeluun. Tavoitteena on turvata pohjaveden laadullinen tila ja antoisuus edistämällä vesivarojen kestävää käyttöä ja estämällä pohjavesien pilaantumista. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee rakentamista ja muuta maankäyttöä ohjata siten, että ei vaaranneta pohjaveden laatua ja määrää.

Pohjavesialueet on osoitettu yleiskaavassa asianmukaisella tavalla. Niille ei kuitenkaan ole annettu kaavamääräyksiä, eikä niitä ole esitetty merkinnät- ja määräykset dokumentissa. Asianmukaisilla ja riittävillä kaavamääräyksillä on pohjaveden suojelun kannalta olennaista merkitystä, varsinkin kun pohjavesialueille on osoitettu yleiskaavassa uutta asutusta ja uusi tielinjaus. Ehdotusvaiheessa tulee esittää riittävien kaavamääräysten lisäksi arviointi siitä, millaisia vaikutuksia yleiskaavan mukaisella uudella alueidenkäytöllä on pohjavesialueisiin, sekä esittää tarpeelliset lieventävät ja pohjavesien turvaamista koskevat toimenpiteet.

Tekninen huolto

Yleiskaavaratkaisun yhtenä lähtökohtana on selostuksen mukaan mm. kunnan laajojen vesihuoltoverkostojen parempi hyödyntäminen. Mäntsälän vesihuoltoverkoston ylläpidosta ja perusparannuksista vastaavat kunnan lisäksi useat vesiosuuskunnat. Kustannustehokkaan yhdyskuntateknisen huollon ja ympäristöhäiriöiden minimoinnin näkökulmasta haja-asutusalueen uudet rakentamismahdollisuudet tulee ensisijaisesti osoittaa nykyisen vesi- ja viemäriverkoston toiminta-alueelle.

Kaavaselostuksen sivulla 131 todetaan, että maakuntakaavan voimajohdon yhteystarvemerkinsä liittyä MRL 33§:n 1.momentin nojalla rakentamisrajoitus. Uudenmaan liitto toteaa, että maakuntakaavan yhteystarvemerkinsä ei liity MRL 33 §:n 1. momentin mukaista rakentamisrajoitusta.

Maa-aineshuolto

Voimassa olevissa maakuntakaavoissa on osoitettu alueet, joilla sijaitsee merkittäviä kiviainesvarantoja, sekä alueet, jotka on varattu louheen ja ylijäämämaiden käsittelyyn, varastointiin ja loppusijoitukseen. Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa on luovuttu kyseisistä merkinnöstä.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa on otettu käyttöön maa-aineshuollon kehittämisalueen merkintä, jolla osoitetaan seudulliset maa-aineshuollon alueet. Alueille voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa tarkempien selvitysten perusteella maa-ainesten ottoa, käsittelyä ja varastointia, puhtaiden ylijäämämaiden loppusijoittamista sekä kiertotalouteen liittyvää toimintaa. Merkinnän

osoittamisen perusteena ovat mm. alueille jo suunnitellut maa-aineshuoltoon kuuluvat toiminnot tai alueiden potentiaali maa-aineshuolto ja seudullista massahallintaa palveleviksi alueiksi mm. saavutettavuuden ja keskeisen sijainnin vuoksi.

Ohkolaan on voimassa olevissa maakuntakaavoissa osoitettu merkintä koskien louheen ja ylijäämämaiden käsittelyä, varastointia ja loppusijoitusta, sekä Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa maa-aineshuollon maakuntakaavamerkintä. Yleiskaavaluonnoksessa Ohkolaan on osoitettu maa-ainesten ottoalue. Yleiskaavamerkinnän kuvauksen mukainen toiminta ei vastaa voimassa olevien maakuntakaavojen eikä Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan periaatteiden mukaista alueiden käyttöä Ohkolan alueella. Maakuntakaavan periaatteiden mukainen alueidenkäyttö edellyttäisi myös puhtaiden ylijäämämaiden loppusijoittamisen sekä maa-aineshuoltoon liittyvän kiertotaloustoiminnan mahdollistamisen alueella, jotka on asiallisella tavalla otettava yleiskaavassa huomioon. Yleiskaavassa tulisi ottaa paremmin huomioon maakuntakaavan mukainen alueidenkäyttö myös puhtaiden ylijäämämaiden loppusijoittamisen sekä maa-aineshuoltoon liittyvän kiertotaloustoiminnan osalta.

Ampumarata-alue

Voimassa olevissa maakuntakaavoissa sekä Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa on osoitettu Hirvihaaran ampumarata-alue. Yleiskaavassa kyseinen alue on osoitettu aluevarausmerkinnällä EA. Yleiskaavamerkintä, sen kuvaus ja suunnittelumääräykset puuttuvat kaavamerkintöjä ja -määräyksiä koskevasta kaava-asiakirjasta. Kaavaselostuksessa ei ole myöskään kuvattu merkinnän osoittamisen perusteluita, tulkintaa eikä toiminnan aiheuttamia ympäristövaikutuksia. Ehdotusvaiheessa on asianmukaisesti kuvattava yleiskaavassa osoitettu maankäyttö ja sen vaikutukset, ja annettava alueen käyttöä koskevat määräykset.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Paula Autioniemi, Ilona Mansikka
Asiantuntija Mariikka Manninen

Täytäntöönpano:

Päätösote: Mäntsälän kunta

Liitteet

Liite [7]

Liite [8]

Mäntsälän YK 2050luonnos Lausunnon Liite1

Mäntsälän YK2050luonnos Lausunnon Liite2

Maakuntahallitus

27.09.2021

115**Vaalien valmistelutoimikunta: varajäsenmuutos**

Maakuntahallitus 27.09.2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää valita vaalien valmistelutoimikuntaan uudeksi jäseneksi Tuomas Finnen Laura Ylitalon tilalle.

Selostus

Vaalien valmistelutoimikunta on toimielin, joka valmistelee Uudenmaan maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen valintaa kuntavaalien tuloksen mukaisesti. Toimikunnalle voidaan osoittaa myös muita tehtäviä.

Vaalien valmistelutoimikunnan tehtävänä on valmistella Uudenmaan maakuntavaltuuston sekä maakuntahallituksen valintaa liiton perussopimuksen pohjalta. Se avustaa muun muassa suhteellisuusperiaatteen ja tasa-arvolain vaatimusten yhteensovittamisessa. Toimikunnan tulee ylläpitää vaalilastointiin liittyviä tiedostoja. Toimikunta voi ottaa myös muita asioita käsiteltäväkseen.

Toimikunnan jäseniksi ja varajäseniksi on nimetty niiden puolueiden edustajat, joilla on edustus Uudenmaan maakuntahallituksessa. Pääsääntöisesti niin kutsutun virka-aseman nojalla nimettävä jäsen on Uudeltamaalta ja varajäsen Helsingistä. Käytännössä jäseniksi nimetyt ovat olleet piirijärjestöjen toiminnanjohtajia tai vastaavia tehtäviä hoitavia.

Maakuntahallitus on nimennyt vaalien valmistelutoimikunnan toimikaudelle 2021–2024 kokouksessaan 7.12.2020 § 132. Tämän jälkeen toimikuntaan voidaan tehdä jäsen- ja varajäsenmuutoksia piirijärjestöiltä tulleiden esitysten perusteella.

Tämänhetkinen kokoonpano:

Jäsen	Alue, puolue	Varajäsen	Alue, puolue
Janne Pesonen, pj.	Uusimaa, kok	Sanna Hämäläinen	Helsinki, kok
Jouni Gustafsson	Uusimaa, sdp	Laura Ylitalo 27.9.2021 lähtien Tuomas Finne	Helsinki, sdp
Oskari Sundström, vpj.	Uusimaa, vihr	Anna Hyödynmaa	Helsinki, vihr
Jari Immonen	Uusimaa, ps	Jarmo Keto	Helsinki, ps
Jenny Vilén	Uusimaa, rkp	Anna Strömberg	Helsinki, rkp
Toni Asikainen	Uusimaa ja Helsinki, vas	Mika Mäkelä	Uusimaa ja Helsinki, vas
Joonas Salmi	Uusimaa, kesk	Noora Juvonen	Helsinki, kesk

Vaalien valmistelutoimikunnan jäsenille maksetaan kokouspalkkiot Uudenmaan liiton palkkiosäännön mukaan.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- myöntää eron vaalien valmistelutoimikunnasta Laura Ylitalolle ja
- valita uudeksi jäseneksi Tuomas Finnen.

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen
Asiantuntija Janne Tamminen

Täytäntöönpano:

Päätösote: uusi jäsen

Maakuntahallitus

27.09.2021

116

Uudenmaan sitoutumattomat ry:n oikaisuvaatimus koskien yhdistyksen ehdokaslistojen yhdistelmien äänimäärien käsittelyä ylikunnallisten luottamuselinpaikkojen valintojen valmistelussa

Maakuntahallitus 27.09.2021
709/00.04.05/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään päätettäväksi, että se jättää tutkimatta Uudenmaan sitoutumattomat ry:n oikaisuvaatimuksen, jossa se vaatii maakuntahallitusta kumoamaan Uudenmaan vaalien valmistelutoimikunnan näkemyksen olla laskematta yhteen Uudenmaan sitoutumattomat ry:n jäsenyhdistysten ehdokaslistojen yhdistelmien saamia äänimääriä ylikunnallisia luottamustoimielimiä valittaessa Uudenmaan alueella.

Ei ole olemassa vaalien valmistelutoimikunnan päätöstä, johon oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa. Asiassa on kyse valmistelusta, josta ei voi tehdä oikaisuvaatimusta. Oikaisuvaatimuksen sisältöön ei voi ottaa kantaa, jos se jätetään tutkimatta. Oikaisuvaatimuksen tekijälle on toimittettu vaaditut vaalien valmistelutoimikunnan asiakirjat julkisuuslain nojalla.

Selostus

Uudenmaan sitoutumattomat ry on jättänyt 27.8.2021 oikaisuvaatimuksen, jossa se vaatii maakuntahallitusta kumoamaan Uudenmaan vaalien valmistelutoimikunnan päätöksen olla laskematta yhteen Uudenmaan sitoutumattomat ry:n jäsenyhdistysten ehdokaslistojen yhdistelmien saamia äänimääriä ylikunnallisia luottamustoimielimiä valittaessa Uudenmaan alueella. Lisäksi se vaatii maakuntahallitusta velvoittamaan liiton toimistoa toimittamaan vaalien valmistelutoimikunnan asiakirjat.

Maakuntahallitukselle ehdotetaan, että se jättää oikaisuvaatimuksen tutkimatta. Jos oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta, ei sitä voi ryhtyä sisällöllisesti käsittelemään, eikä sen asiaperusteisiin voida ottaa kantaa. Päätös jättää oikaisuvaatimus tutkimatta tulee sen sijaan perustella.

Oikaisuvaatimus on syytä jättää tutkimatta, koska sen tekijä vetoaa Uudenmaan vaalien valmistelutoimikunnan päätökseen, jolla toimikunta on oikaisuvaatimuksen tekijän käsityksen mukaan jättänyt laskematta yhteen sitoutumattomien saamat äänimäärät. Tosiseikka on, että vaalien valmistelutoimikunnalla ei ole toimivaltaa tehdä juridisesti sitovia päätöksiä. Se ei ole päätöksiä tekevä toimielin vaan sen tehtävä liittyy valmisteluun. Jokainen organisaatio, jonka asioita toimikunta käsittelee, tekee itsenäisesti omaa organisaatiotaan koskevat lopulliset päätökset. Täten ei ole olemassa vaalien valmistelutoimikunnan päätöstä, johon oikaisuvaatimuksen tekijä perustaa vaatimuksensa. Oikaisuvaatimus tältä osin perusteeton.

Lisäksi oikaisuvaatimus on jätettävä tutkimatta, koska asia koskee valmistelua. Edellä mainitusti, jokainen jokainen organisaatio, jonka asioita toimikunta on käsitellyt, tekee itsenäisesti omaa organisointiaan koskevat päätökset ja asiasisällöllisesti lopulliset ratkaisut. Kuntalain 136 § nojalla päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta. Oikaisuvaatimus on myös tältä osin perusteeton.

Edellä mainituilla perusteilla oikaisuvaatimus tulee jättää tutkimatta. Oikaisuvaatimuksen vaatimukseen sisältyvä vaatimus saada vaalien valmistelutoimikunnan asiakirjat on julkisuuslain mukainen tietopyyntö, johon Uudenmaan liiton on vastattava suoraan julkisuuslain nojalla ilman maakuntahallituksen erillistä velvoitusta. Pyydetty asiakirjat ovat julkisia asiakirjoja ja ne on toimitettu pyynnön esittäjälle 17.9.2021.

Asian tausta

Uudenmaan sitoutumattomat ry on 9.6.2021 vaalien valmistelutoimikunnalle osoitetulla kirjeellä pyytänyt jäsenyhdistystensä muodostamien yhteislistojen äänimäärien laskemista yhteen määriteltäessä ylikunnallisia hallintoelinten luottamushenkilöpaikkoja.

Vaalien valmistelutoimikunta on 18.6.2021 lähettänyt Uudenmaan sitoutumattomat ry:lle selvityspyynnön, johon toimikunta sai vastauksen 27.6.2021. Vastauksessaan 30.6.2021 toimikunta esitti yksimielisenä näkemyksensä, että edellytyksiä puolueiden ulkopuolisten ehdokaslistojen äänimäärien yhteen laskemiseksi ylikunnallisia luottamushenkilötoimielimiä valittaessa Uudellamaalla ei ole olemassa. Uudenmaan sitoutumattomat ry ei ole toimikunnan näkemyksen mukaan todentanut toimittamassaan vastauksessa Uudenmaan sitoutumattomien ryhmien tosiasiallista keskinäistä yhteistoimintaa kuntavaaleihin liittyen.

Maakuntahallitus on 7.12.2020 nimennyt Uudenmaan vaalien valmistelutoimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella Uudenmaan liiton maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen, tarkastuslautakunnan ja kielellisten palveluiden toimikunnan valintaa liiton perussopimuksen pohjalta. Se avustaa muun muassa suhteellisuusperiaatteen ja tasa-arvolain vaatimusten yhteensovittamisessa. Toimikunta voi ottaa myös muita asioita käsiteltäväkseen.

Ennen oikaisuvaatimuksen asiasisällön käsittelemistä viranomaisen on selvitettävä, onko kyseessä oleva päätös oikaisuvaatimuskelpoinen. Jos päätös ei ole oikaisuvaatimuskelpoinen, on oikaisuvaatimus jätettävä tutkimatta. Tällöin asian valmistelua ei jatketa pidemmälle, vaan ainoastaan tutkimatta jättämispäätös tulee perustella.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää yllä selostusosassa mainituin perusteluin, että se jättää Uudenmaan sitoutumattomien oikaisuvaatimuksen 27.8.2021 tutkimatta.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen
Asiantuntijat Tero Suursalmi, Janne Tamminen

Täytäntöönpano:

Päätösote: Uudenmaan sitoutumattomat ry

Oheismateriaali

UUDSIT 20210825 OIKAISUVAATIMUS

Maakuntahallitus

27.09.2021

117

Boosting innovative Entrepreneurial Ecosystem in Regions for young entrepreneurs (iEER) - jatkohankkeen perustaminen

Maakuntahallitus 27.09.2021
823/00.01.03.00/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää perustaan Boosting innovative Entrepreneurial Ecosystem in Regions for young entrepreneurs (iEER) jatkohankkeen alaisuuteensa.

Interreg European seurantakomitea hyväksyi 23.6.2021 Uudenmaan liiton johdolla valmistaman Boosting innovative Entrepreneurial Ecosystem in Regions for young entrepreneurs (iEER) jatkohankkeen. EER-hankkeen tavoitteena oli edistää Eurooppalaisten alueiden toimijoiden yhteistyötä nuorten yrittäjyyden tukemiseksi sekä tehostaa alueiden innovaatio- ja kilpailukykyä parantamalla nuorille yrittäjille tarjottuja palveluja. iEER hanke pohjautuu Euroopan yrittäjyysalueverkostoon (European Entrepreneurial Region, EER) ja tukee osaltaan Uudenmaan Älykkään erikoistumisen strategian jalkauttamista.

Selostus

iEER-hankkeen tavoitteena on edistää alueiden toimijoiden yhteistyötä nuorten yrittäjyyden tukemiseksi (mm. yliopistot, kaupunkien elinkeinopalvelut, yrityskiihdyttämöt jne.) sekä tehostaa alueiden innovaatio- ja kilpailukykyä parantamalla nuorille yrittäjille tarjottuja palveluja.

Jatkohankkeessa etsitään keinoja ja vastauksia kestävän ja sosiaalisen osallisuuden elpymiseksi mm seuraavin kysymyisin:

- miten alueena uudistetaan yrittäjien ja Covid 19:sta toipuneiden sidosryhmien ajattelutapaa,
- miten digitalisaatio ja etätyö tukevat innovatiivisen liiketoiminnan kasvua ja kestävää kehitystä,
- miten vauhditetaan kasvua kannustamalla sosiaalista yrittäjyyttä kestäväen kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Hankkeen kesto on 1.10.2021 – 31.12.2022.

Uudenmaan liitto toimii hankkeen pääpartnerina, joka vastaa hankkeen hallinnoinnista, taloudesta ja viestinnästä. Uudeltamaalta hankkeeseen osallistuu Uudenmaan liiton (pääpartneri) ohella Laurea ammattikorkeakoulu. Muut hankepartnerit ovat Puolasta, Saksasta, Italiasta, Englannista, Espanjasta ja Irlannista.

Hankkeen päärahoituslähde on Interreg Europe – ohjelma ja sen kokonaisbudjetti 489 133,25 euroa. Uudenmaan liiton osuus on 82 450 €, josta 85 % saadaan Interreg Europe –ohjelmasta. Jäljelle jäävästä 12 386 euron omarahoitusosuudesta enintään 70 % saadaan kansallisena vastinrahoituksena työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Hankkeen vastuujohtajana toimii aluekehittämisen johtaja Juha Eskelinen. projektipäällikkönä Christine Chang ja talousvastaavana Paula Latvanen, lisäksi hankkeelle palkataan 50 %:n työajalla hankekoordinaattori.

Asian tausta

iEER hanke pohjautuu Euroopan yrittäjyysalueverkostoon (European Entrepreneurial Region, EER). Vuodesta 2011 lähtien Euroopan alueiden komitea ja komissio ovat valinneet vuosittain kolme eurooppalaista aluetta vuoden yrittäjyysalueeksi. Uusimaa sai EER – tunnustuksen vuonna 2012 ja vuonna 2021- 2022. iEER tukee osaltaan Uudenmaan Älykkään erikoistumisen strategiaa.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää:

- perustaa iEER-jatkohankkeen,
- nimetä hankkeen vastuujohtajaksi aluekehittämisen vastualueen johtajan,
- velvoittaa hankkeen noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Christine Chang

Maakuntahallitus

27.09.2021

118

Bridging Competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions (BRIDGES) -jatkohankkeen perustaminen

Maakuntahallitus 27.09.2021
825/00.01.03.01/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää perustaan Bridging Competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions (BRIDGES) -jatkohankkeen alaisuuteensa.

Interreg European seurantakomitea hyväksyi 23.6.2021 Kainuun liiton johdolla valmistellun Bridging Competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions - jatkohankkeen. Hankeessa tavoitteena on jalkauttaa eurooppalaisia Älykkään erikoistumisen strategioita (RIS3; Research and Innovation Strategy for Regional Development 2014–2020). Hanke tukee osaltaan Uudenmaan RIS3-strategian, eli Älykkään erikoistumisen strategian, toimeenpanoa.

Selostus

BRIDGES - hankkeen tavoitteena on vahvistaa RIS3-strategioiden toteuttamisesta vastaavia tutkimusvetoisia infrastruktuureita kaikilla hankkeeseen osallistuvilla alueilla. Lisäksi ns. innovaatioiden edelläkävijäalueilla, kuten Uudellamaalla, pyritään vahvistamaan alueen tutkimus- ja erikoistumispalveluita. Kehittyvillä innovaatioalueilla puolestaan pyritään vahvistamaan alueiden kykyä houkuttaa ja tuottaa innovaatioita sekä saada täysi hyöty irti alueellisen RIS3- strategian toimenpiteistä. Hankkeen fokuksessa ja hankkeeseen osallistuvien alueiden erityisessä intressissä on biotalouden kasvumahdollisuuksien edistäminen.

Jatkohankkeessa etsitään keinoja parantaa kumppanialueiden koronapandemian jälkeistä taloudellista selviytymiskykyä laajentamalla alueiden taloudellista ja innovaatiopohjaa. Tämä tehdään vaiheittain lisäämällä alueiden valitsemien riskipääomasijoitusyritysten arvoketjuanalyysiin perustuvaa tuottavaa toimintaa. Tutkimukset osoittavat, että maantieteellisesti monipuoliset tuotantorakenteet johtavat alueellisten klustereiden vahvistumiseen.

Hankkeen kesto on 1.10.2021–31.12.2022. Kainuun liitto on hankkeen päätoteuttaja. Uudenmaan liitto toimii hankkeessa osapartnerina. Muut hankepartnerit tulevat Puolasta, Kreikasta, Sloveniasta, Unkarista ja Espanjasta.

Hankkeen päärahoituslähde on Interreg Europe –ohjelma ja sen kokonaisbudjetti 348 700 euroa. Uudenmaan liiton osuus on 53 850 €, josta 85 % saadaan Interreg Europe –ohjelmasta.

Jäljelle jäävästä 8077 euron omarahoitusosuudesta enintään 70 % saadaan kansallisena vastinrahoituksena työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Hankkeen vastuujohtajana toimii aluekehittämisen johtaja Juha Eskelinen. projektipäällikkönä Ari Lainevuori ja talousvastaavana Paula Latvanen.

Asian tausta

Alueelliset Älykkään erikoistumisen RIS3 -strategiat ovat EU:n alue- ja koheesiopolitiikan ja EU:n 2020-strategian tärkeä työkalu. Ne eivät kuitenkaan ole onnistuneet saavuttamaan alueelliselle talouskasvulle ja työpaikkojen luomiselle asetettuja tavoitteita. BRIDGES-hanke pyrkii vastaamaan haasteeseen seuraavin keinoin:

- tunnistamalla ja korjaamalla innovaatioinfrastruktuureiden puutteita
- helpottamalla tutkimus- ja kehitystoiminnan ja tuotteistamisen välisen kuilun ylittämistä
- parantamalla tutkimustiedon saavutettavuutta
- tunnistamalla innovaatiopolitiikkaan suunnattuja resurssien rajoitteita

Päätösesitys

Maakuntahallitus päättää:

- perustaa Bridges-jatkohankkeen,
- nimetä hankkeen vastuujohtajaksi aluekehittämisen vastuualueen johtajan,
- velvoittaa hankkeen noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Ari Lainevuori

Maakuntahallitus

27.09.2021

119

AKKE Teemaverkoston Tekninen tuki -projektin perustaminen

Maakuntahallitus 27.09.2021

838/00.01.03.00/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää perustaa AKKE Teemaverkoston Tekninen tuki -projektin alaisuuteensa. Uudenmaan liiton hallinnoimassa projektissa turvataan ”SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa” -teemaverkostohankkeen oikea-aikainen ja hyvä hallinnointi.

Selostus

Projekti alkaa 1.9.2021 ja päättyy 31.12.2023. Projektilla turvataan teemaverkosto -hankkeen tekninen tuki eli tiedotus, rahoituksen myöntäminen ja raportointi ja seuranta sekä maksatukseen liittyvät toimenpiteet ja muu hankehallinnointi. Projektin tuloksena on verkostohankkeen hallinnon mahdollistaminen.

Projekti haetaan kertakorvauksena. Rahoituksen kokonaiskustannusarvio on 12 500 euroa, josta AKKE-rahoitusta haetaan 10 000 euroa. Lopun rahoitus katetaan Uudenmaan liiton budjetista. Projektin toteutukseen osallistuvat liiton hankevastaava ja hankkeiden hallinnon asiantuntijat. Projektista vastaa kehittämisspäällikkö Outi Ervasti (hankkeen ohjaus ja seuranta) ja hankeassistentit Kati Virtanen ja Paula Latvanen (AKKE-rahoituksen hallinnointi ja raportointi) sekä hankesuunnittelija Joanna Kallio (kansallisen rahan maksatukset). Arvioidut palkkasiirrot: hankevastaava 120 tuntia x n 47 euroa/h, hankkeen hallinnointihenkilöt 140 tuntia x n. 25 euroa/h.

Asian tausta

Työ ja elinkeinoministeriö myönsi Uudenmaan liitolle valtioneuvoston 29.6.2021 tekemän päätöksen mukaisesti momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen, AKKE) mukaista määrärahaa 280 00 euroa alueiden välisen verkostoyhteistyön edistämiseen. TEM:n rahoituspäätöksen ja maksatuspäätöksen mukaan Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -määrärahan myöntämisessä, käyttämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa on noudatettava alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annettua lakia (8/2014), rahoituslakia, sekä valtioneuvoston asetusta alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (357/2014), rahoitusasetusta sekä soveltuvin osin valtionavustuslakia (688/2001)¹). Rahoitus on käytettävä 30.12.2023 mennessä. Maakunnan liitto voi käyttää alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -määrärahaa liitossa tapahtuvaan ko. varojen hallinnointiin kuten myöntämiseen, maksamiseen ja seurantaan liittyviin välttämättömiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Maakunnan liiton on pidettävä tukitoimeen liittyvistä henkilöstökuluista seurantaa, josta voidaan todeta palkka ja muut

kustannukset sekä alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen - määrärahan tuella liittoon palkatun henkilöstön määrä (htv).

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- perustaa AKKE tekninen tuki -projektin
- nimetä projektin vastuujohtajaksi aluekehittämisen vastuualueen johtajan
- velvoittaa projektin noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Outi Ervasti

Maakuntahallitus

27.09.2021

120

Alueiden Kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) -rahoituspäätös; SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa -teemaverkosto; Kuntaliitto

Maakuntahallitus 27.09.2021
804/00.01.03.01/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää myöntää ”SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa” -teemaverkostohankkeen toteuttamiseen Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) -rahoitusta.

Selostus

Asian vireilletulo

Hakijana on Kuntaliitto. Hakemus on saapunut 30.08.2021. Hanke on yhden hakijan hanke. Kustannusmalli on flat rate 24%.

Hankkeen kuvaus

Hankkeen kesto on 01.09.2021-31.12.2023.

TEM on osoittanut 02.07.2021 päivätyllä päätöksellä Uudenmaan liitolle 280 000 euroa, josta vähintään 270 000 euroa tulee kohdentaa ”SDG-tavoitteiden strategiseen johtamiseen kaupungeissa” -teemaverkostohankkeelle.

Teemaverkoston kehittämisteemat ovat SDG-tavoitteiden lokalisointi eli niiden tuominen paikalliselle tasolle sekä hyödyntäminen kaupunkien kestävän kehityksen strategisessa johtamisessa. Tarkoituksena on kaupunkien ja kaupunkikonsernien suunnittelun, tavoitteen asetteluun, päätöksenteon, budjetoiminnan, hankintojen sekä seurannan, arvioinnin ja mittaamisen työkalujen, prosessien ja toimintamallien kehittäminen, parhaiden käytäntöjen jako sekä organisaatioiden oppiminen. Teemaverkoston yhteiskehittäminen kohdistuu sekä kaupunkijohtamisen systeemitason toimintamalleihin että konkreettisiin johtamisen työkaluihin. Verkosto mahdollistaa kuntien keskinäisen yhteistyön valtioneuvoston kanslian (VNK) koordinoimassa Agenda 2030 -tiekarttatyössä ja vahvistaa tältä osin myös kuntien ja valtion toimien samansuuntaisuutta.

Hankkeen kustannusarvio (kaikki osatoteuttajat yhteensä)

Henkilöstökulut	180 000 €
Yleiskulut	43 200 €
Matkakulut	21 000 €
Ostopalvelut	119 000 €
joista asiantuntijapalveluita	119 000 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0 €
Vuokrat	0 €

Muut kulut	3 800 €
Yhteensä	367 000 €
Tulot	0 €
Nettokulut yhteensä	367 000 €

Hankkeen rahoitussuunnitelma (osatoteuttajat yhteensä)

Haettava UKKE-rahoitus	270 000 €
Kuntarahoitus	25 000 €
Muu julkinen rahoitus	72 000 €
Yksityinen rahoitus	0 €
Kokonaisrahoitus	367 000 €
tästä vähennetään hankkeen tulot	0 €
Nettorahoitus yhteensä	367 000 €

Päätösesityksen perustelut

Teemaverkosto on yhteiskehittämisen foorumi kansalliselle kaupunkitasoiselle SDG-työlle. Teemaverkosto kytkeytyy suoraan kaupunkien strategioihin ja niiden poikkihallinnolliseen toimeenpanoon. Kyse ei ole pelkästään ilmastojohtamisesta tai ekologisen kestävyden näkökulmasta, vaan siitä, miten kestävä kehitys johdetaan kokonaisuudessaan kaupunkiorganisaatioissa sisältäen ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyden. Verkosto mahdollistaa temaattisen vertaisoppimisen kaupunkien välillä kansallisesti ja kansainvälisesti niin strategisissa johtamismalleissa kuin konkreettisissa johtamisen työkaluissa.

Teemaverkoston idea on:

1. Kestävyysmurroksen edellyttämän ajattelu- ja toimintakulttuurimuutoksen aikaansaaminen ja sen tukeminen kaupunkiorganisaatioissa, sekä päättäjissä että henkilöstössä ja yhdessä kumppaneiden kanssa.
2. SDG-tavoitteiden paikallisen toimeenpanon ymmärryksen lisääminen.
3. Luoda kuuden suurimman ja muiden halukkaiden kaupunkien verkosto, jossa yhteiskehitetään kestävyden strategisen johtamisen työkaluja ja prosesseja. Tavoite on tuoda kokonaisvaltainen kestävyysajattelu osaksi kaikkea kaupunkien toimintaa.

Asian tausta

Työ- ja elinkeinoministeriö on, valtioneuvoston 29.6.2021 (VN/6528/2021) tekemän päätöksen perusteella, päättänyt maksaa alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain (8/2014) 9 §:n nojalla valtion vuoden 2021 talousarvion momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen, siirtomääräraha 3 v.) määrärahaa 2 000 000 euroa sekä vuoden 2020 talousarvion momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen, siirtomääräraha 3 v.) yhteensä 8 424 000 euroa käytettäväksi lain (8/2014) 7 §:n mukaisiin hankkeisiin. Uudenmaan liitolle tästä rahoituksesta suunnattiin ”SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa” – teemaverkostohankkeelle 270 000 euroa.

Päätösesitys

Maakuntahallitus päättää

- yllä selostusosassa mainituin perusteluin myöntää Kuntaliitolle ”SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa” -

teemaverkostohankkeen toteuttamiseen Alueiden Kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta yhteensä enintään 270 000 euroa, kuitenkin enintään 74 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.

- että rahoitusta maksetaan toteutuneiden kustannusten mukaisesti jälkikäteen maksatushakemusten perusteella.

Asian käsittely:

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Outi Ervasti

Täytäntöönpano

Rahoituksen hakija on antanut suostumuksen päätöksen sähköiseen tiedoksiantoon rahoitushakemusta jättäessään.

Maakuntahallitus

27.09.2021

121

Uudenmaan kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (UKKE) -rahoituspäätös; AKKE Teemaverkoston Tekninen tuki; Uudenmaan liitto

Maakuntahallitus 27.09.2021
779/07.00.03.02/2021

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää myöntää AKKE Teemaverkoston Tekninen tuki -hankkeen toteuttamiseen Uudenmaan Kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (UKKE) -rahoitusta.

Selostus

Asian vireilletulo

Hakijana on Uudenmaan liitto
Kustannusmalli kertakorvaus

Hankkeen kuvaus

Hankkeen kesto 01.09.2021-31.12.2023.
Hankkeen tarkoitus on turvata teemaverkosto hankkeen tekninen tuki eli tiedotus, rahoituksen myöntäminen ja raportointi ja seuranta sekä maksatukseen liittyvät toimenpiteet ja muu hankehallinnointi. Hankkeen tuloksena on verkostohankkeen hallinnon mahdollistaminen.

Hankkeen kustannusarvio (kaikki osatoteuttajat yhteensä)

Henkilöstökulut	€ 10 080
Yleiskulut	€ 2 420
Matkakulut	€
Ostopalvelut	€
joista asiantuntijapalveluita	€
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	€
Vuokrat	€
Muut kulut	€
Yhteensä	€ 12 500
Tulot	€
Nettokulut yhteensä	€ 12 500

Hankkeen rahoitussuunnitelma (osatoteuttajat yhteensä)

Haettava UKKE-rahoitus	€ 10 000
Kuntarahoitus	€ 2 500
Muu julkinen rahoitus	€
Yksityinen rahoitus	€
Kokonaisrahoitus	€ 12 500
tästä vähennetään hankkeen tulot	€

Päätösesityksen perustelut

Hankeen tuloksena on AKKE verkostohankkeen rahoituksen oikea-aikaisen ja hyvän hallinnoinnin mahdollistaminen.

Asian tausta

Työ ja elinkeinoministeriö myönsi Uudenmaan liitolle valtioneuvoston 29.6.2021 tekemän päätöksen mukaisesti momentin 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen, AKKE) mukaista määrärahaa 280 00 euroa alueiden välisen verkostoyhteistyön edistämiseen. TEM:n rahoituspäätöksen ja maksatuspäätöksen mukaan Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -määrärahan myöntämisessä, käyttämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa on noudatettava alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annettua lakia (8/2014), rahoituslakia, sekä valtioneuvoston asetusta alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (357/2014), rahoitusasetusta sekä soveltuvin osin valtionavustuslakia (688/2001)1). Rahoitus on käytettävä 30.12.2023 mennessä. Maakunnan liitto voi käyttää alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen - määrärahaa liitossa tapahtuvaan ko. varojen hallintoihin kuten myöntämiseen, maksamiseen ja seurantaan liittyviin välttämättömiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Maakunnan liiton on pidettävä tukitoimeen liittyvistä henkilöstökuluista seurantaa, josta voidaan todeta palkka ja muut kustannukset sekä alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen - määrärahan tuella liittoon palkatun henkilöstön määrä (htv).

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- yllä selostusosassa mainituin perusteluin myöntää Uudenmaan liitolle AKKE Teemaverkoston Tekinen tuki -hankkeen toteuttamiseen Uudenmaan Kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta yhteensä enintään 10 000 euroa, kuitenkin enintään 80 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.
- että kertakorvaus maksetaan toteutuneen lopputuloksen mukaisesti jälkikäteen maksatushakemuksen perusteella.

Asian käsittely:

...

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Outi Ervasti

Täytäntöönpano:

Rahoituksen hakija on antanut suostumuksen päätöksen sähköiseen tiedoksiintoon rahoitushakemusta jättäessään.

Maakuntahallitus

27.09.2021

122

Johtajien antamat lausunnot

Maakuntahallitus 27.09.2021

Selostus

Edellisen kokouksen jälkeen on annettu Liitteet-kohdassa listatut lausunnot.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi johtajien antamat lausunnot.

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen

Liitteet

- Liite [9] UML lausunto luonnoksesta Meripolitiikan toimenpideohjelmaksi
- Liite [10] Lausunto, Sipoon RA 7 Norrkullalandetin ranta-asemakaavan ja ranta-asemakaavamuutoksen ehdotus
- Liite [11] Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
- Liite [12] Lausunto luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi
- Liite [13] Lausunto, luonnos Suomen CAP-suunnitelmaksi vuosille 2023-2027 ja suunnitelman ympäristöselostus
- Liite [14] Lausunto koskien Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelmaa 2021-2030
- Liite [15] Lausunto Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelmasta 2022-2031
- Liite [16] Lausunto Raaseporin Källträsket, Vistjärnan ranta-asemakaavaehdotuksesta
- Liite [17] Lausunto Raaseporin Malmkullan liikealueen asemakaavan muutosehdotuksesta
- Liite [18] Lausunto koskien maa-aineslupahakemusta, Velj. Nuoritalo Oy ja Antti Aalto, Lohja

Maakuntahallitus

27.09.2021

123

Kokousaikataulu tiedoksi

Maakuntahallitus 27.09.2021

Selostus

Seuraavat **maakuntahallituksen** kokoukset

- Ei vielä tiedossa

Maakuntavaltuuston järjestäytymiskokous

- 5.10.

Seuraava **maakunnan yhteistyöryhmän** kokous

- 21.10.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi kokousaikataulun.

Päätös:

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Inka Tikkanen